МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950г. | Чацвер, 7 ліпеня 1994 года | № 70 (10770) | Цана 200 руб.

Новы завод будматэрыялаў

У Мінску ўступіў у строй новы завод-аўтамат, які будзе вырабляць да 100 мільёнаў цаглін у год. А ўвесь тэрмін эксплуатацыі яго разлічаны не менш чым на 25 гадоў.

На заводзе ўстаноўлена тэхналагічнае абсталяванне амерыканскай фірмы "Бессер" — лідэра машынабудаўнічай індустрыі ў прамысловасці, якая пастаўляе ў 86 краін свету больш як 2.500 вібрапрасавальных машын і тэхналагічных ліній. У Мінску на заводзе будматэрыялаў будуць выпускаць абліцовачныя блокі, тратуарная і абліцовачная плітка — усяго больш як 500 тыпапамераў, рознай колеравай гамы. Гэта стала магчымым дзякуючы сумеснаму беларуска-амерыканска-канадскаму прадпрыемству "Бессер-Беларусь", якое заснавана ў лютым 1992 года.

Беларускаму пакупніку будзе прапанаваны будаўнічы матэрыял высокай якасці па сусветных стандартах.

(Наш кар.).

"Дока-хлеб" у Салігорску

Гэта на рэкламе чалавек, які звязаўся з "Дока-хлебам", папівае гарэлку і закусвае чырвонай ікрой. А які лёс чакае гэты прадукт у горадзе шахцёраў — яшчэ не вядома. Але як бы там ні было, камерцыйная фірма "Элітар" вырашыла адкрыць тут пякарню "Дока-хлеб". Вядома, бохан не будзе каштаваць трыста рублёў, бо камерсанты на гэтую прадукцыю не атрымаюць датацыю, як хлебазаводы. Значыць, стаўку трэба рабіць на высокую якасць і мінімальныя затраты.

Фірме прадастаўлена памяшканне, якое яшчэ летась займала сумеснае прадпрыемства "Пінгвін" — тут выраблялася марожанае. Але прадпрыемства не прыжылося ў горадзе, фінансавыя праблемы прымусілі яго спыніць сваю дзейнасць.

/Наш кар./.

В пользу человека

Движение за демократию, социальный прогресс и справедливость выступило с обращением к гражданам Республики Беларусь. В обращении подчеркивается, что нет таких проблем, которые при желании не могли бы решить существующие органы власти. Так зачем устраивать дорогостоящие выборы.

ДСПС видит выход из такого положения в том, чтобы 10 июля похоронить президентство. В этот день прийти на избирательные участки и вычеркнуть в бюллетене фамилии обоих кандидатов и тем самым сказать "нет" авторитарной президентской власти, а осенью избрать представителей рабочих, крестьян и трудовой интеллигенции в Верховный Совет и местные органы власти и в корне изменить нынешнюю политику в пользу человека труда.

ДСПС обратился к В.Кебичу и А.Лукашенко снять свои кандидатуры и внести в Верховный Совет предложение об упразднении в республике института президентства.

/Наш корр./.

Закупачныя цэны на малако павысіліся

Здаецца, узятыя ў моцныя "цуглі" на нейкі час фіксаваныя цэны, усё ж пачынаюць вырывацца на свабоду. На гэты раз, праўда, на радасць сялянам і асабліва насельніцтву, хто трымае карову-карміцельку. З 1 ліпеня дзяржава пачала закупляць ад іх і гаспадарак малако ў 1,8 раза даражэй, чым раней. Цяпер літр яго першым гатункам пры базіснай тлустасці ўжо можна рэалізаваць па 1.220 рублёў.

Звычайна з ростам закупачных цэн павялічваюцца і рознічныя. Але, як запэўнілі карэспандэнта Белінфарма ў дэпартаменце цэн пры Міністэрстве эканомікі рэспублікі, у бліжэйшы час цэннікі ў магазінах на малако і малочнакіслыя прадукты, а таксама асобныя сарты хлеба і белай гарэлкі мяняцца не будуць. Усе выдаткі на іх вытворчасць па-ранейшаму будуць датавацца з бюджэту. А да якога часу — пакуль што невядома. Як гавораць у такіх выпадках, пажывём — пабачым.

БЕЛІНФАРМ.

І здароўе, і добры настрой

На базе адпачынку "Вяча" Мінскага трактарнага завода сем дзесяткаў прыгожых вастраверхіх домікаў. Адначасова тут могуць папраўляць здароўе дзвесце сорак чалавек. Створаны ўсе ўмовы для цікавага і карыснага адпачынку. Ведаюць сюды дарогу прафесійныя і самадзейныя калектывы мастацкай творчасці. Сваё майстэрства перад вячаўцамі дэманстравалі лаўрэат абласных і рэспубліканскіх фестываляў тэатр эстрадных сатырычных мініяцюр "Карусель", Нацыянальны ансамбль народнай музыкі "Свята", тэатр сатыры і гумару "Хрыстафор".

Адпачываючыя не скардзяцца на харчаванне. Ёсць розны спартыўны рыштунак, закуплены катамараны.

Пуцёўка на поўны тэрмін каштуе 880 тысяч рублёў. Завадчане плацяць толькі дзесяць працэнтаў яе кошту. Сюды нярэдка прыязджаюць цэлымі сем"ямі.

Адным словам, на базе адпачынку "Вяча" ніхто ад суму не заплача.

Мікола ВЯРШЫНІН, інжынер.

ДРУГІ ЭТАП — ЁН ЦЯЖКІ САМЫ

Як бы ні стараліся апаненты, працэс аб"яднання грашовых сістэм дзвюх суверэнных дзяржаў Расіі і Беларусі пайшоў, хоць і не так хутка, як таго хочацца яго прыхільнікам. Зрэшты, нічога нечаканага ў гэтым няма, таму што ўсякая сур"ёзная справа патрабуе стараннай прапрацоўкі, пошукаў механізмаў вырашэння праблемы і нават вызначэння тэхнічных дэталяў рэалізацыі задуманага, лічыць першы намеснік старшыні Нацыянальнага банка Беларусі Мікалай Кузьміч.

Падпісаны ў Мінску кіраўнікамі ўрадаў Беларусі і Расіі, а таксама кіраўнікамі іх Нацыянальнага і Цэнтральнага банкаў пратакол аб ходзе рэалізацыі Дагавора па аб"яднанню грашовых сістэм з"яўляецца фактычна другім этапам яго ажыццяўлення. У выніку першага этапа, як вядома, адменены мытныя бар"еры і пошліны, і паміж дзвюма дзяржавамі ўстаноўлены рэжым найбольшага спрыяння ў гандлі. Другі этап, на думку Мікалая Кузьміча, зусім не палітычны крок з боку Расіі напярэдадні другога тура выбараў Прэзідэнта рэспублікі. Гэта працяг той работы, якая пачалася ў жніўні мінулага года, калі цяперашні старшыня Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч вымушаны быў перапыніць свой адпачынак і толькі цяпер змог яго прадоўжыць. Таму яго прыхільнікам не трэба хвалявацца з-за чутак, як быццам галоўны банкір рэспублікі не ўдзельнічаў у перагаворах з-за таго, што трапіў у няміласць.

Як вынікае з тэксту пратакола, расійскі бок пайшоў на кампраміс, зняўшы з парадку дня патрабаванні артыкула 5 дагавора, які супярэчыць Канстытуцыі Беларусі. Так што пры аб"яднанні грашовых сістэм суверэнітэт рэспублікі не парушаецца, а Нацыянальны банк застанецца юрыдычнай асобай з функцыямі Цэнтральнага Нацыянальнага банка Беларусі. У трэцім пункце пратакола недвухсэнсава прызнаецца выключная роля Нацыянальнага банка ў ажыццяўленні эмісіі на сваёй тэрыторыі. Фактычна Цэнтральны банк Расіі даў права эмітэнта /эмісія грашовых знакаў/ Нацыянальнаму банку Беларусі.

Цяжкасць другога этапа ў пошуку і вызначэнні механізмаў рэалізацыі ідэі аб"яднання грашовых сістэм. Гэтай праблеме і была прысвечана сустрэча прэм"ер-міністраў Вячаслава Кебіча і Віктара Чарнамырдзіна, а таксама кіраўнікоў галоўных банкаў дзвюх краін. Паводле яе вынікаў вырашана адпрацаваць механізмы функцыяніравання карэспандэнцкіх рахункаў Нацыянальнага банка ў Расіі, а Цэнтральнага банка — у Беларусі, які абавязаўся паставіць у рэспубліку расійскія грашовыя знакі для абмену іх на разліковыя білеты. Гэта няпростая работа для банкаўскіх служачых і нялёгкі працэс для прадпрыемстваў Беларусі. Патрабуецца час па адпрацоўцы тэхналогіі разлікаў. У выніку ставіцца задача забяспечыць тэхналогію разлікаў па расійскаму ўзору.

Каменціруючы падпісаны ў Мінску пратакол, Мікалай Кузьміч падкрэсліў, што далейшая выпрацоўка механізмаў рэалізацыі Дагавора аб аб"яднанні грашовых сістэм будзе працягнута на ўзроўні прафесіяналаў з ліку банкаўскіх, мінфінаўскіх работнікаў, а таксама прадстаўнікоў служб статыстыкі.

БЕЛІНФАРМ.

■ Спажывецкая кааперацыя

Мясныя і плодаагародніннья кансервы, безалкагольныя напіткі, моцныя віны і настойкі, выраблены на Маладзечанскім харчовым камбінаце, карыстаюцца вялікім попытам у пакупнікоў. На прадпрыемстве пастаянна абнаўляецца асартымент выпускаемай прадукцыі. Штогод у гандлёвую сетку адпраўляюць больш як 10 мільёнаў туб кансерваў.

***На здымках:** фасоўшчыца лініі разліву сокаў Вольга **Капсшак**; работніцы цэха безалкагольных напіткаў Ванда Лукашэвіч і Людміла Рухля.*

Фота Анатоля БАСАВА.

■ Нарыхтоўка кармоў

ДЫКТУЮЦЬ АБСТАВІНЫ

Аднымі з першых у вобласці завяршылі касьбу траў першым укосам працаўнікі вёскі Нясвіжскага раёна. Такое стала магчымым дзякуючы ўмелай арганізацыі корманарыхтоўкі ва ўсіх гаспадарках. Менавіта аб гэтым і расказаў нашаму карэспандэнту намеснік начальніка ўпраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання па эканоміцы і рыначных адносінах В.Ф.Болсун.

— Надвор"е гэтым летам капрызнае, — адзначыў ён, — то стаяць цёплыя сонечныя дні, то "зацягнуць" неба чорныя хмары і даюць "волю" дажджу. У такіх умовах цяжка нарыхтоўваць кармы, але ж для жывёлы на стойлавы перыяд утрымання трэба мець і сена, і сянаж, і сілас. Вось і назапашваюць іх вяскоўцы, улічваючы гэтыя акалічнасці. На сённяшні дзень ужо закладзена ў раёне 54.600 тон сенажу пры плане 67,200 тон, ёсць 13.252 тоны сена пры вызначанай норме на прадстаячую зімоўку 25 тысяч тон.

Лепшых паказчыкаў на сенажацях дабіліся працаўнікі калгаса "Першае мая". Тут толькі сена назапасілі больш 1.850 тон. З траў другога ўкосу неабходна прыдбаць яго яшчэ 650 тон. Задача ўпаўне рэальная, пад сілу корманарыхтоўшчыкам.

Шчыруюць на сенажацях у агракамбінаце "Сноў", калгасе "Беларусь", акцыянерным калектыўным прадпрыемстве "Новае жыццё". Тут дбаюць аб забеспячэнні кармамі жывёлы, якая знаходзіцца як у грамадскім, так і прыватным сектары.

Па вобласці пакладзены травы ў пракосы на 68 працэнтах плошчаў. Акрамя Нясвіжскага завяршылі касьбу іх першым укосам на Капыльшчыне, блізкія да фінішу ў Клецкім і Слуцкім раёнах. Трэба паскорыць тэмпы работ на лугах працаўнікам Бярэзінскага, мядзельскага і Валожынскага раёнаў.

Як ні прыкра адзначаць, але сёлета ў цэлым па вобласці нарыхтавана менш кармоў, чым на гэты час летась. Пакуль на ўмоўную галаву жывёлы ёсць 4,4 цэнтнера кармавых адзінак, што на 0,6 цэнтнера менш мінулагодняга. Абставіны дыктуюць фарсіраваць намаганні вяскоўцаў па назапашванню сена, сенажу і сіласу. Нельга ўпусціць час, бо неўзабаве набягуць іншыя, не менш важныя і працаёмкія работы.

Мікалай КУЗЬМЕНКА.

■ Рынак і праца

З ФОНДА ЗАНЯТАСЦІ — 8 МІЛЬЯРДАЎ

Проста не верыцца, што калісьці нас сустракалі на кожным кроку аб"явы: патрабуюцца работнікі розных спецыяльнасцей. А зараз расце армія беспрацоўных — іх па вобласці зарэгістравана на першае ліпеня амаль 17 тысяч. Працаўладкавана за паўгода 4.607 чалавек, 9.827 атрымліваюць дапамогу па беспрацоўю, каля 800 накіравана на пераабучэнне.

Менавіта з гэтай статыстыкі пачаў свой расказ Валерый ЧУХМАНАЎ, начальнік упраўлення па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва аблвыканкома.

— А як быць з тымі, хто не можа на роўных умовах канкурыраваць на рынку працы? Маюцца на ўвазе бацькі, якія выхоўваюць непаўналетніх дзяцей, інваліды, моладзь да васемнаццаці гадоў, асобы перадпенсійнага ўзросту, іншыя малапрацаздольныя людзі, — спытаў у яго.

— Для іх раённыя і гарадскія Саветы браніруюць рабочыя месцы на мясцовых прадпрыемствах і ў арганізацыях. Сёлета іх маецца 6,3 тысячы, а за паўгода занята 787 месц.

Для стварэння дадатковых рабочых месц службы занятасці аказваюць прадпрыемствам вобласці фінансавую дапамогу. Так, напрыклад, канцэрну "Прамысловец" выдзелена 100 мільёнаў рублёў для арганізацыі 50 рабочых месц у пасёлку Новая Зара Пухавіцкага раёна. Яе атрымаў Смалявіцкі доследна-механічны завод і іншыя — усяго выдадзена паўмільярда рублёў.

Ствараюцца банкі даных аб наяўнасці свабодных рабочых месц, звесткі аб чакаемым скарачэнні кадраў. Мясцовыя Саветы прыпыняюць тэрмінам на шэсць месяцаў масавае звальненне работнікаў у выпадку цяжкасці з іх працаўладкаваннем.

Беспрацоўным і іх сем"ям аказваем і матэрыяльную дапамогу, выдаём пазыкі для арганізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці.

На фінансаванне мерапрыемстваў, звязаных з забеспячэннем занятасці грамадзян вобласці, выдаткавана звыш 8 мільярдаў рублёў.

— А ёсць жа яшчэ і маламаёмныя слаі насельніцтва, у якіх даход не дазваляе забяспечыць пражытачны мінімум і яны аказваюцца за мяжой беднасці.

— Іх сацыяльнай абароне сур"ёзную ўвагу надаюць абласны, раённыя і гарадскія Саветы. На сесіі абласнога Савета вызначаны асноўныя напрамкі аказання дапамогі маламаёмным грамадзянам. За мяжой беднасці пражывае 47 тысяч чалавек — 3,4 працэнта ад колькасці насельніцтва Міншчыны. У асноўным гэта пенсіянеры — звыш 48 працэнтаў, члены мнагадзетных сем"яў — 20, беспрацоўныя — 3,9 і г.д.

Для іх у райгарвыканкомах створаны спецыяльныя фонды сацыяльнай дапамогі, сфарміраваныя з адлічэнняў мясцовых бюджэтаў, добраахвотных узносаў прадпрыемстваў і асобных грамадзян.

Скажам, у Стаўбцоўскім раёне фонд ужо мае 233 мільёны рублёў, ці па 518 тысяч у разліку на аднаго маламаёмнага, Клецкім — адпаведна 160 мільёнаў і 486 тысяч, Вілейскім гарвыканкоме — 102 мільёны і 114 тысяч і г.д.

Усяго ж райгарвыканкомы аказалі дапамогу амаль 5 тысячам грамадзянам на суму звыш 230 мільёнаў рублёў.

Шырока практыкуецца ў раёнах бясплатнае ці па зніжаных цэнах выдзяленне зернефуражу, бульбы, грубых кармоў, малака, маладняку жывёлы, апрацоўка прысядзібных участкаў.

Прымаюцца і іншыя меры па сацыяльнай абароне жыхароў вобласці, павышэнню іх жыццёвага ўзроўню.

Пётр СІДАРОВІЧ.

Удзячнасць банку

Бязладдзе ў эканоміцы, інфляцыя, няспынны рост цэн ствараюць і для перыядычных выданняў немалыя цяжкасці. І "Мінская праўда" шчыра дзякуе тым, хто выпісвае нашу газету, і тым, хто падтрымлівае нас матэрыяльна. Знайшоў магчымасць аказаць "Мінскай праўдзе" фінансавую дапамогу і аблаграпрамбанк (старшыня праўлення А.А.Саматохін). Рэдакцыя выказвае яму шчырую ўдзячнасць. Будзем жа, дарагія нашы чытачы, а таксама вытворчыя калектывы ўсіх галін народнай гаспадаркі вобласці, у нашых адносінах прытрымлівацца прынцыпу ўзаемадапамогі і ўзаемападтрымкі.

Прэзідэнцкі марафон

Хто перацягне «канат»?

У першым туры галасавання за Прэзідэнта РБ працоўныя Нясвіжчыны аддалі перавагу Лукашэнку. Сёння ў калектывах некалькі прыціхлі перадвыбарныя баталіі. І ўсё ж людзям не абыякава, хто зойме пасаду Прэзідэнта.

В.Апанасевіч, токар райаграпрамтэхнікі: Хочацца, каб нарэшце быў пакладзены канец па перацягванню "каната". Нам патрэбен Прэзідэнт не "разбуральнік", а чалавек высокай эрудыцыі, дыпламат, эканаміст. Які б аб"яднаў вакол сябе ўсе здаровыя сілы рэспублікі.

М.Віцeнчык, палявод з вёскі Асмілава: Ні ў якім разе нам нельга памыліцца ў выбары Прэзідэнта. Праграма Кебіча мне падабаецца. Іншая справа, што на сваім жыццёвым шляху мы бачылі вельмі шмат "разгорнутых праграм". Нярэдка яны так і засталіся на паперы. Зараз народ наўрад ці будзе цярпець лідэраў, якія шмат абяцаюць і мала што робяць.

С.Дрозд, шафёр ПМК: Людзям надакучыла глядзець як нажываюцца дзялкі ад бізнесу. А працаваць чэсна становіцца не прэстыжным. Лічу, што Прэзідэнт павінен перш за усё звярнуць увагу на маламаёмныя слаі насельніцтва. А калі Кебіч сапраўды давядзе да канца аб"яднанне грашовых сістэм з Расіяй, спыніць інфляцыю, то мы зможам зажыць па-чалавечы. Таму я галасую за Кебіча.

Запісаў Канстанцін ПРЫЁМКА.

Жаданне «моцнай» рукі

У першым туры выбараў Прэзідэнта большасць барысаўчан аддалі перавагу кандыдатуры Кебіча. У раёне ж больш 40 працэнтаў выбаршчыкаў прагаласавалі за Лукашэнку. Карэспандэнт газеты папрасіў некаторых жыхароў горада і раёна выказаць свае думкі наконт другога тура выбараў. Вось іх меркаванні.

І.Трусаў, народны дэпутат РБ, член цэнтральнага камітэта ПКБ: Я ў першым туры галасаваў за Кебіча. І цяпер не мяняю свайго рашэння. Лічу, што менавіта ён здольны быць кіраўніком рэспублікі, бо ўжо мае немалы вопыт дзяржаўнай работы. Вячаслаў Францавіч прыкладвае шмат намаганняў для стварэння эканамічнага саюза з Расіяй, без чаго нам проста не выжыць. У гэтым я пераконваюся на практыцы работы свайго прадпрыемства: сыравіну мы атрымліваем менавіта з Расіі.

Г.Грыбко, дэпутат абласнога Савета, член рабочай групы С.Шушкевіча: Народ зробіць выбар. Шкада толькі, што кіруючыся не розумам, а эмоцыямі, ён выбірае правадыра, а не дзяржаўнага дзеяча. Гэта паказалі вынікі першага тура. Я лічу, што ні адзін з цяперашніх кандыдатаў не можа ўнесці нічога канструктыўнага. Адзін ужо меў уладу працяглы час і нічога не зрабіў, а ў праграме другога пераважаюць лозунгі, якія нічым не падмацоўваюцца. Магчыма, электарат Шушкевіча падтрымае Лукашэнку. Але ў выпадку выбрання яго Прэзідэнтам, ёсць верагоднасць паўтарэння расійскага варыянту, і ўносімыя ім прапановы будуць блакіравацца Вярхоўным Саветам.

Л.Жуковіч, дэпутат раённага Савета, член Цэнтральнай рады Беларускай сялянскай партыі: Усім зразумела, што далей так жыць нельга. І тым не менш кіраўніцтва рэспублікі практычна нічога не робіць па паскарэнню рэформ. Нават у прэсы няма сапраўднай свабоды. У першым туры я галасаваў за Пазняка, а цяпер не ведаю, каму аддаць перавагу, бо ні адна з кандыдатур нічым асаблівым мяне не прываблівае.

М.Ціханенка, намеснік старшыні Лошніцкага сельсавета: На тэрыторыі нашага сельсавета пражывае амаль 7 тысяч выбаршчыкаў. Каля 80 працэнтаў прынялі ўдзел у першым туры. Большасць аддалі галасы за Кебіча і Лукашэнку. Настроены выбаршчыкі прыняць удзел і ў другім туры галасавання.

Запісаў Мікалай ЧАЛЕЙ.

Дадатковыя сродкі не прадугледжаны

Як паведамілі карэспандэнту Белінфарма ў Цэнтральнай камісіі па выбарах Прэзідэнта рэспублікі, заканадаўствам не прадугледжана дадатковае фінансаванне агітацыйнай кампаніі кандыдатаў напярэдадні другога тура галасавання. У той жа час у Аляксандра Лукашэнкі яшчэ засталася некаторая сума ад выдзеленых з дзяржаўнага бюджэту на гэтыя мэты 20 мільёнаў. Вячаслаў Кебіч ужо выкарыстаў выдзеленыя яму сумы.

Што датычыць кандыдатаў, якія выбылі з барацьбы пасля першага тура, то яны таксама "уклаліся" ў 20 мільёнаў. Калі ў бліжэйшы час якая-небудзь арганізацыя запатрабуе дадатковай аплаты паслуг, аказаных кандыдатам у прэзідэнты, то ім прыйдзецца расплачвацца з уласнай кішэні. Да таго ж, адпаведнымі органамі па гэтых фактах будзе праведзены неабходны разбор.

Кандыдаты, на дэбаты

Можна не сумнявацца, што сёння ў дзевяць вечара многія грамадзяне рэспублікі будуць ля экранаў тэлевізараў, паколькі менавіта на гэты час назначаны тэледэбаты паміж кандыдатамі ў прэзідэнты Вячаславам Кебічам і Аляксандрам Лукашэнкам. Аднначасова трансляцыя будзе весціся і па першай праграме рэспубліканскага радыё.

Сустрэча ў студыі будзе працягвацца роўна гадзіну, а потым кожнаму з прэтэндэнтаў на прэзідэнцкае крэсла плануецца прадаставіць па 5 мінут для заключнага слова і звароту да выбаршчыкаў. Кандыдатам у прэзідэнты прапанавана ахарактарызаваць палажэнні сваіх праграм, якія датычаць палітыкі, эканомікі, сацыяльнай сферы і міжнародных адносін. Імі, безумоўна, будзе дадзена ацэнка праграм адзін аднаго.

Пасрэднікам у дэбатах кандыдатаў выступіць намеснік старшыні Дзяржтэлерадыё Эдуард Мельнікаў.

Бюлетэні гатовы

Поўным ходам ідзе падрыхтоўка да правядзення другога тура галасавання за кандыдатаў у прэзідэнты рэспублікі. Як паведамілі карэспандэнту Белінфарма ў аргаддзеле Цэнтральнай камісіі па выбарах, большасць абласных друкарняў заканчвае друкаванне бюлетэняў новага ўзору, таму да 10 ліпеня яны, пералічаныя і завізіраваныя членамі камісій, будуць на ўчастках.

Унесены карэктывы і ў спісы выбаршчыкаў. Справа ў тым, што першы тур выявіў некаторыя недакладнасці і агрэхі пры іх складанні. Што датычыць "мертвых душ", з якімі на некаторых участках сутыкнуліся назіральнікі і прадстаўнікі палітычных партый і рухаў, то пры другім туры галасавання іх, напэўна, будзе намнога менш.

БЕЛІНФАРМ.

■ Взгляд экономиста

Запоздалая реакция

В чем проблемы развития государственных предприятий, где выход из создавшегося положения? Об этом размышляет экономист Николай ЕФИМЧИК.

СО ВРЕМЕНЕМ негосударственные структуры займут в экономике определяющее место. Пока же их доля в общем объеме промышленного производства — в пределах 5 процентов. Поэтому в нынешней ситуации опорными звеньями во всех отраслях народного хозяйства остаются государственные предприятия. И от того, как они работают, сколько и какую производят продукцию, будут зависеть эффективность развития экономики и благополучие населения.

Однако сегодня они оказались в сложном положении. Не по их вине нарушены сложившиеся производственно-экономические связи, что повлекло за собой перебои в материально-техническом обеспечении, во взаиморасчетах за купленные-проданные сырьевые ресурсы и продукцию, затоваренность и ряд других негативных последствий.

Например, вилейский завод "Зенит" выпускает фотоаппараты и некоторые другие конкурентоспособные изделия не только на внутренние рынке бывшего Союза, но и на мировом. В силу сложившейся ситуации и разницы в стоимости энергоносителей, а отсюда и в цене, его изделия оказались в значительно худшем положении по сравнению с российскими. Стоимость фотоаппарата одной из моделей российского производства — 9 тысяч рублей, а аналогичного по своим техническим характеристикам "зенитовского" на рынке России — 11.

Такие факты можно привести и относительно изделий и товаров других предприятий. Поэтому для конкурентоспособной борьбы на равных, с точки зрения технического уровня, должны быть и равные стартовые условия.

Второй важный фактор, сдерживающий нормальное развитие предприятий и производство продукции, — недостаток оборотных средств. Получается парадоксальная ситуация. С одной стороны, падают объемы производства из-за нехватки или отсутствия средств для платы за необходимые топливно-энергетические и другие ресурсы, а с другой — вырученные деньги за реализованную продукцию инфляция "съедает" так быстро, что их катастрофически не хватает. Поэтому и оборотные средства нуждаются в индексации, а в ряде случаев — в пополнении из бюджета. И не для того, чтобы удержать на плаву безнадежное предприятие. Речь идет о тех из них, в продукции и товарах которых нуждается государство не только сегодня, а и в перспективе, чтобы им можно было укреплять и развивать свою техническую базу. А на этой основе — выпускать изделия, соответствующие стандартам мирового уровня. Ведь брать кредит многим не по карману. Раньше он выдавался под 0,75—6 процентов годовых. Сейчас — под 210 процентов годовых при нестабильной экономике.

Эти и другие факторы отрицательно влияют на развитие экономики предприятий. А следовательно, регионов и республики в целом.

Падение темпов объемов производства в области началось с 1991 года. Так фактическое снижение составило 3,8 процента, в 1992-м — 6,6, 1993-м — 9,6, а за пять месяцев текущего года — 18,6 процента. Следует учесть, что за этот период индексы оптовых цен на промышленную продукцию постоянно росли: в 1991 году — в 2,3, 1992-м — 16,1 и 1993 г. — 12,4 раза. Инфляция и теперь пока не сокращается.

Сейчас такие экономические категории, как соотношение производительности труда и средней заработной платы, себестоимость продукции, фондовооруженность, фондоотдача и ряд других уже не только не заложены в экономических программах, но по существу и деятельность предприятий по ним не оценивается. Это не ностальгия по прошлому, а факты.

Обновление основных фондов идет крайне медленно либо вовсе приостановлено из-за недостатка финансовых средств. Например, пятая часть оборудования промышленных предприятий Червенского района имеет степень изношенности свыше 100 процентов. Износ основных фондов в целом по концерну "Промышленник" составляет 30 процентов, а 60 процентов — морально устаревшие.

Аналогичное положение и на ряде других предприятий.

Из месяца в месяц возрастает задолженность коллективов области поставщикам. Если на начало года она составляла 172,3 млрд. рублей, то теперь возросла до 345,4 млрд. В свою очередь встречные неплатежи увеличились с 225,6 до 395,9 млрд. рублей.

Особенно острым стал вопрос о расчетах за энергетические ресурсы, прежде всего за природный газ. По состоянию на конец мая задолженность потребителей этого вида топлива всех отраслей народного хозяйства области составила около 10 миллиардов российских рублей.

Вынужденные простои, сокращенная трудовая неделя стали для многих хроническим явлением. За пять месяцев потери рабочего времени составили 1,6 миллиона человеко-дней, что соответствует 11-дневной остановке всей промышленности области.

Можно приводить еще немало фактов и примеров подобного характера. Все это с особой остротой подчеркивает необходимость реализации мер по стабилизации производства. Однако принимаемые меры часто идут вслед за событиями и являются запоздалой реакцией на негативные последствия преобразований. Жизнь требует постоянного внимания в разумных пределах централизованного планового управления экономикой государственных предприятий.

Из любого кризиса выходят с помощью усиления этого механизма и рычагов. Здесь должны присутствовать и государственный заказ на те виды продукции и товаров, в которых испытывают недостаток потребители, различные формы и методы стимулирования предприятий (налоговые льготы, льготное кредитование и т.д.).

У меня, как у экономиста, не вызывает сомнения необходимость государственного регулирования заработной платы в зависимости от уровня и темпов роста материального производства и сферы услуг, развития малого бизнеса. Другой вопрос — выработка соответствующего механизма применительно к новым условиям хозяйствования.

И еще об одном. Положение с плановой, трудовой, исполнительной дисциплиной, дисциплиной поставок, цен вызывает серьезное беспокойство и озабоченность. Казалось бы, все есть — и законодательные, и нормативно-правовые акты, устанавливающие договорные отношения. А как дело доходит до исполнения, то нарушений хоть отбавляй.

Отдельные государственные предприятия определяют стоимость своего товара без достаточного экономического обоснования путем включения в рассчитываемую цену завышенных затрат. Такие факты имели место на Березинском и Городейском льнозаводах, логойском заводе "Эпос" и других. Только в прошлом году сумма выявленных нарушений по ценам составила около 14 млн. рублей. А за нарушение порядка формирования и применения цен в первом квартале в бюджет поступило около 600 млн. рублей.

В общем, складывается мнение, что пока в экономике идет процесс разрушения, а не созидания.

И, перефразируя известную поговорку, скажу: на Запад надейся (в смысле кредитов, инвестиций и т.д.), а сам не плошай. Не такие уж они доброжелатели, чтобы поднимать нашу экономику, не преследуя прежде всего свои интересы, которые не всегда могут совпадать с нашими. Нужно налаживать разумные деловые отношения с партнерами на взаимовыгодных условиях.

СЯРЭБРАНЫ “КЛАНДАЙК”

«Серабро — высакародны метал».

(Беларуская Савецкая Энцыклапедыя).

АДНАПАВЯРХОВЫ будынак зарадна-акумулятарнай станцыі ў ваенным гарадку Мачулішчы наўрад ці можна назваць аб’ектам асаблівай важнасці. Праверка кіслародных балонаў, зарадка акумулятараў — вось і ўся яго “сакрэтнасць”. Праўда, без аховы, як і ўся іншая вайсковая маёмасць, ён не заставаўся. Дзяжурыў на станцыі ў тую красавіцкую ноч малодшы сяржант Трэгуб. З вечара да яго завітаў адзін знаёмы. Слова за слова — і прасядзелі за поўнач. А калі госць развітаўся, малодшы сяржант праз дваццаць хвілін прылёг. Адпачыць не ўдалося. З вуліцы даносіўся нейкі шум. Потым пад’ехаў аўтамабіль. У акне нечакана з’явіўся сілуэт чалавека ў вайсковай фуражцы. “Напэўна, праверка наведалася”, — падумаў Трэгуб. І звыкла пайшоў да дзвярэй. Папярэдне, аднак, спытаў:

— Хто там?

— Памочнік дзяжурнага па часці, — пачулася ў адказ.

Малодшы сяржант зірнуў у дзвярное “вочка” — тая ж вайсковая фуражка, адкрыў засаўку. І адразу ж аказаўся распластаны па сцяне. Спрактыкаваным рухам яму ламанулі рукі назад і пачалі вязаць. Краем вока Трэгуб заўважыў, што візіцёраў два: адзін у вайсковай форме, другі ў цывільным. Высокія і дужыя. Той, што быў у цывільным, пагрозліва сказаў: “Спакойна”. Потым сунуў руку ў кішэню, даючы зразумець: калі пікнеш, імгненна супакоім. Трэгуб жа і без таго быў настолькі разгублены і ашаломлены, што толькі калі начныя “госці” пачалі выносіць акумулятары, зразумеў: на станцыю зроблены разбойны напад...

ЯЎГЕН ДАЎЖЭНКА адбываў тэрміновую службу ў Архангельскай вобласці. 30 красавіка 1992 года на яго імя прыйшла тэлеграма з Мінска ад Юрыя Закурдаева. Тэлеграма мела ўмоўны характар і значыла: хутчэй прыязджай, для справы ўсё гатова. Праз некаторы час Даўжэнка ўжо кіраваў у Мінск. Вечарам таго ж дня да Даўжэнкі і Закурдаева далучыўся яшчэ адзін чалавек — Аляксандр Будніцкі. Яшчэ раз “пракруцілі” план будучай аперацыі, стараючыся не ўпусціць ніводнай дэталі, хаця ўсе падыходы да зарадна-акумулятарнай станцыі былі папярэдне добра вывучаны. Размеркавалі ролі. Даўжэнка апрануўся ў форму ваеннаслужачага, Будніцкі ў цывільным яго страхаваў. На Закурдаева леглі транспартныя клопаты. Ён сеў за руль аўтамабіля ГАЗ-66 і павінен быў пільна сачыць за абстаноўкай, каб у выпадку чаго даць папераджальны сігнал і забяспечыць “адыход”.

Чакалі да трох гадзін ночы. Калі на вуліцы стала пуста — ні машын, ні людзей, Даўжэнка з Будніцкім накіраваліся да дзвярэй зарадна-акумулятарнай станцыі. Разлік быў просты, як двойчы два: дзяжурны падумае, што прыехала праверка, і адкрые памяшканне. А астатняе — справа тэхнікі. Так яно і атрымалася. Дзяжурны спытаў, хто такія. Даўжэнка ўпэўнена адказаў, шчоўкнула засаўка і... Скруціць дзяжурнага аказалася справай некалькіх хвілін. А праз хвілін пятнаццаць аўтамабіль з трыццаццю дзевяццю акумулятарамі ўжо імчаў да пасёлка Стайкі Мінскага раёна. Непадалёку ад яго ў рацэ Свіслач была да пары да часу прыхавана начная здабыча.

Даўжэнка, каб забяспечыць сабе алібі, адразу ж паехаў на месца праходжання службы ў Архангельскую вобласць. У канцы мая 1992 года ён быў звольнены ў запас і вярнуўся на месца пастаяннага жыхарства ў пасёлак Мачулішчы. Летам Даўжэнка, Закурдаеў і Будніцкі зноў сустрэліся. Ля таго месца на беразе Свіслачы, дзе вада надзейна схавала акумулятары. Дасталі іх з рачнога дна і раздзялілі. Будніцкі і Закурдаеў сваю частку адвезлі ў вёску Кароткавічы Жлобінскага раёна і схавалі ў лесе.

АКУМУЛЯТАР толькі для недасведчанага чалавека акумулятар. Для Даўжэнкі ён быў своеасаблівым Кландайкам. Серабро, якім начынены гэты агрэгат, — рэч дарагая і дэфіцытная. Калі яго выплавіць, а потым прадаць, то можна зрабіць немалыя грошы: маркі, долары, рублі. Усё роўна якая “валюта”. Галоўнае — бізнес. Хоць і рызыкоўны, але не пыльны.

Аднак акумулятары самі па сабе — толькі паўсправы. Асноўнае — як выплавіць гэты серабрысты метал. Тут патрэбны і спецыяліст з адпаведнай адукацыяй, і абсталяванне, тэхналогія. Якраз гэтыя праблемы апошнім часам турбавалі больш за ўсё Яўгена Даўжэнку. Але хто шукае, той знаходзіць. Пашанцавала і нашаму герою. Восенню 1992 года ён пазнаёміўся з навуковым супрацоўнікам лабараторыі тэрмадынамікі арганічных рэчываў НДІ фізіка-хімічных праблем пры Белдзяржуніверсітэце Віктарам Сеўруком. Той не стаў асабліва ўнікаць у дэталі прапанаванай яму здзелкі і за адпаведную плату згадзіўся выплавіць з акумулятарных пласцін серабро. Лабараторыя, муфельная печ, якая забяспечвала разагрэў да 1.100 градусаў, давалі такую магчымасць. Праўда, крыху турбавала начальства. Таму Сяўрук прыладзіўся выплаўляць серабро вечарам, калі нікога ў лабараторыі няма.

Але аднаго спецыяліста-"металіста" для Даўжэнкі аказалася мала. Каб “сярэбраны бізнес” пайшоў шпарчэй і пачаў даваць прыбытак, патрэбна было знайсці яшчэ чалавека. І зноў удача ўсміхнулася Яўгену. На гэты раз у лабараторыі электроннай тэхнікі Фізіка-тэхнічнага інстытута Акадэміі навук Рэспублікі Беларусь — у асобе супрацоўніка Аляксандра Томчанкі.

“Творчы саюз” паміж увішным прадпрымальнікам і двума навукоўцамі ў хуткім часе пачаў даваць свае вынікі. Даўжэнка рэальна змог адчуць вагу сярэбраных зліткаў. Праўда, сякія-такія рознагалоссі ўзнікалі. Напрыклад, за 2 кілаграмы выплаўленага серабра ён, каб аддзячыць, прынёс Сеўруку камбінезон. Апошняга гэта, што называецца, абразіла. І Сяўрук наадрэз адмовіўся супрацоўнічаць. Даючы адначасова зразумець, што рызыкаваць за нейкія там “анучы” не будзе. Даўжэнка адчуў сваю памылку і паабяцаў за аказваемыя паслугі нядрэнна плаціць. Сышліся на 5 цэнтах за грам серабра. Пры ўмове: плаціць не пасля збыту тавару, а адразу. За тры месяцы Сяўрук у лабараторных умовах выплавіў 20 кілаграмаў серабра высокай пробы. За што атрымаў 90 амерыканскіх долараў.

АДНАК сярэбраныя зліткі самі па сабе — мёртвы капітал. Каб у кішэні зашамацелі долары або маркі, патрэбна прадаць гэтыя зліткі. Пошук рынкаў збыту — не менш адказны і трывожны этап. Без пасрэднікаў тут проста не абысціся. Кола знаёмых Яўгена Даўжэнкі пачало прыкметна пашырацца. Вось некаторыя вытрымкі з абвінаваўчага заключэння:

“..Даўжэнка перадаў Еўтушэнку для збыту па 25 рублёў за грам 9 кг серабра агульным коштам 450 тыс. рублёў. Праз дзесяць дзён, даведаўшыся, што Еўтушэнка збыць метал не можа, забраў яго і 1 кг 130 грамаў збыў Іовенку, атрымаўшы за яго 200 германскіх марак”. Крыху пазней ён збудзе таму ж Іовенку яшчэ 9 кг серабра 916-й пробы, за што атрымае 450 долараў ЗША і 45 тысяч рублёў. Сярэбранымі зліткамі Даўжэнка разлічыцца з Закурдаевым за прададзены яму аўтамабіль ЗІЛ-131. Апошні прадасць метал нейкаму мужчыну па імені Альгіс за 633 долары ЗША.

У сферу “сярэбранага бізнесу” аказаліся ўцягнуты амаль два дзесяткі чалавек. Сярод іх — камерцыйны дырэктар фірмы “Долар” А.Бельмач, забеспячэнец НВП “Інфратэрм” С.Бараноўскі, начальнік аддзела збыту вытворча-камерцыйнай фірмы “Парыс” М.Вараўка, майстар Маладзечанскага завода парашковай металургіі В.Высоцкі, мастак фірмы “Л.О.Н.” В.Купрыянаў, дырэктар ТАА “Таха” С.Цураканаў і іншыя.

...Развязка наступіла нечакана. У студзені 1993 года работнікі міліцыі затрымалі некалькі чалавек за незаконным збытам зліткаў серабра. Была ўзбуджана крымінальная справа. Пацягнулася нітачка. Да яе далучылі справу аб выкраданні акумулятарных батарэй у воінскай часці. Кола замкнулася. І тыя, каму здавалася, што яны нарваліся на сярэбраны “Кландайк”, валютную жылу, паўсталі перад сумным фіналам. Апошнюю рысу ўім падвядзе суд.

Уладзімір МАЦЭЛЬ,
намеснік начальніка аддзела Пракуратуры Рэспублікі Беларусь.

Мікалай ЖУЧКО,
кар. “Мінскай праўды”.

УСІМ СЯСТРЫЦАМ ПА ЗАВУШНІЦАХ? ДОБРА!

У нашы дні ўраўнілаўка становіцца перажыткам мінулага, яе прыхільнік рызыкуе быць залічаным у разрад кансерватараў.

А ў «Беларускаліі» прынцыпам «усім пароўну» ў апошні час карыстаюцца даволі часта. Не сакрэт, напрыклад, што ў час летніх водпускаў некаторыя чыноўнікі ўмудраюцца за грамадскія сродкі пабываць, скажам, у санаторыі, звазіць туды жонку, цешчу. А хтосьці гадамі не можа трапіць у аздараўленчую ўстанову. Таму савет прадпрыемства вырашыў: перад адпачынкам кожны работнік атрымлівае суму, роўную дзесяці мінімальным зарплатам, менавіта для аздараўлення.

Падаражала харчаванне ў сталовых? Гэта таксама кампенсуецца прадпрыемствам, кожны калійшчык, незалежна ад пасады, мае права на кампенсацыю ў памеры 60 тысяч рублёў у месяц. Хочаш — ідзі ў сталоўку, рэстаран ці купляй прадукты, гатуй сам.

Пэўную палёгку ў параўнанні з іншымі адчуваюць і маладыя сем"і работнікаў аб"яднання. Ім выплачана з пачатку года беспрацэнтных пазык больш як на 400 мільёнаў рублёў. Вельмі адчувальная дапамога, калі ўлічыць, што дзяржава за пазычаны рубель патрабуе за год дадаткова вярнуць два з палавінай «зайчыкі».

/Наш кар./.

Штодзень у Уздзенскую цэнтральную раённую бібліятэку імя Паўлюка Труса прыходзіць нямала чытачоў самых розных узростаў і прафесій. І кожнага з іх бібліятэчныя работнікі абслугоўваюць культурна і ветліва. Узначальвае бібліятэку вопытны спецыяліст Клаўдзія Антонаўна Рогава. З ёю цікава і з ахвотай працуецца бібліятэкарам, а чытачы праводзяць тут свой вольны час з вялікай карысцю. У бібліятэцы многа прыгожа аформленых тэматычных кніжных выставак, часта праводзяцца сустрэчы з пісьменнікамі-землякамі, абмеркаванне цікавых кніг. Ужо каторы год у чытальнай зале бібліятэкі наладжваюцца выстаўкі работ чытачоў і знакамітых умельцаў з іншых населеных пунктаў раёна. Гэта вязанне, вышыванне, маляванне, іншыя віды дэкаратыўна-прыкладной творчасці і выяўленчага мастацтва.

На здымку: К.А.РОГАВА.

Фота Міхаіла БУЛАТА.

■ Карэспандэнта вядзе пісьмо

ТРУШЧОБА

“Кватэра мая знаходзіцца ў старым трухлявым будынку, узведзеным яшчэ ў 1936 годзе / са слоў пажылых людзей/. Яна — цесная, няма нават дзе паставіць газ. Так я і пражыла ўсё жыццё без газу. Сцены патрэскаліся, падмурак згніў, вокны — таксама. У амаль такіх жа умовах тут жывуць яшчэ шэсць сем"яў, пераважна — пажылыя людзі.

Атрымала я кватэру ад торфабрыкетнага завода. Потым на яго базе ўзнік завод металаапрацоўчага аб"яднання. За 27 гадоў ніхто сур"ёзнага рамонту ў маёй кватэры не рабіў, хоць я не раз звярталася па дапамогу на завод. Звычайна адказ быў такі: “Вы — не наша, няхай рамонт робіць сельсавет. Вы ж калгаснікаў абслугоўваеце”.

І сапраўды, звыш 30 гадоў загадчыцай ФАПа я мясіла гразь, снег, абслугоўваючы і калгаснікаў, і рабочых завода. А цяпер — нічыя!

Мне абяцалі, што не пазней 1990 года выдзеляць кватэру. Я нават аднесла заяву ў прафком завода /цяпер ён завецца “Радзічава”/. Мінула чатыры гады. Паблізу ад нас на сродкі завода будуецца 4-кватэрны дом. Канца работам не відаць. Ды я і не цешу сябе надзеяй на атрыманне новага жылля.

Лілія ХАЦЬКО,
ветэран працы, пенсіянерка
/пад пісьмом — і подпісы шасці яе суседзяў/.
в. Радзічава Слуцкага раёна".

АД РЭДАКЦЫІ. Гэты барак мог бы зацікавіць вядомага кінарэжысёра Станіслава Гаварухіна і трапіць у яго карціну “Так жыць нельга”.

Латаныя знадворку лістамі ржавага жалеза, толю, дошкамі сцены — нібы ашмоцце старой самаробнай коўдры з хаты селяніна-бедняка дваццатых гадоў. У катушках-пакойчыках без камунальных выгод, з прагнілай падлогай жывуць людзі. Як ні дзіўна, пры сустрэчы са мной яны не сталі гаварыць гнеўных слоў, спаборнічаць у падачы адмоўных фактаў. Напэўна, ужо страцілі ўсякую надзею выбрацца з гэтай трушчобы эпохі развітога сацыялізму. І ветэран вайны інвалід другой групы Піліп Гурыновіч з жонкай Алімпіядай, і пенсіянеры Канстанцін і Соф"я Балахоўскія, і рабочая прадпрыемства “Радзічава” Антаніна Найдзёнава, і іншыя.

Некаторыя з іх, праўда, спадзяюцца, што пасля здачы па суседству 4-кватэрнага дома нешта перападзе і ім. Аднак, як зазначыў дырэктар прадпрыемства “Радзічава” Уладзімір Парахневіч, з-за цяжкага фінансавага становішча стрымліваецца завяршэнне дома. Удалося пакуль узвесці сцены і дах. Няма сродкаў на дарагія лесаматэрыялы. Ды калі і ўдасца нейкім цудам здаць дом пад ключ, кватэры ў ім выдзеляць чаргавікам, людзям сямейным. Лілія Васільеўна жыве адна, так што кватэра ёй там не “свеціць”.

А ў свой час жыллёвая праблема Л.Хацько /калі верыць дырэктару Слуцкага металаапрацоўчага аб"яднання Георгію Бахановічу/ была блізкая да вырашэння. Два гады назад прадпрыемства пабудавала на долевых асновах у Слуцку 44 кватэры. І калі б, сцвярджае Георгій Іванавіч, Л.Хацько звярнулася да яго, ёй бы выдзелілі аднапакаёвую кватэру. Але яна, маўляў, кудысьці з"ехала з Радзічава. Расказваю пра гэта Лілії Васільеўне.

— Куды я магла з"ехаць? — здзіўляецца яна.— Хіба да дачкі — у вёску Лядна нашага ж раёна: тыдні на два-тры. А пра тыя гарадскія кватэры нічога не ведала. Ніхто мне і слоўца не сказаў: ні дырэкцыя аб"яднання, ні на заводзе, дзе ляжыць мая заява на паляпшэнне жыллёвых умоў. Хто сёння на пажылога чалавека ўвагу звяртае?

Мне думаецца, ёсць ва ўсёй гэтай гісторыі і віна кіраўніцтва металаапрацоўчага аб"яднання . Не ў меншай ступені кладзецца яна і на плечы кіраўнікоў калгаса імя Дзяржынскага перыяду 70—80-х гадоў. Калі, як даведаўся я ў райвыканкоме, тут будавалі жыллё выключна для членаў гаспадаркі. Тым жа, хто абслугоўваў іх — настаўнікам, медработнікам, педагогам і г.д., кватэры не давалі. Раённыя ўлады ведалі пра гэты перакос, канстатавалі факт, а рашучасці ў іх, каб дзейнічаць, не хапала. Для калгаса- мільянера ў тыя застойныя часы няцяжка было б у адной з трох вёсак, якія абслугоўвала Л.Хацько, купіць пусты сялянскі дом, падрамантаваць яго — і жыві на здароўе.

Аднак не будзеш жа сёння аглядвацца на дзень учарашні. Не позна і цяпер паправіць колішні перакос. І, відаць,варта сённяшняму старшыні калгаса больш уважліва паставіцца да праблемы Л.Хацько, дапамагчы ёй.

Міхась ТЫЧЫНА.
Слуцкі раён.

■ Актуальнае інтэрв"ю

У СУЧАСНАЙ АРМІІ НЯМА СВАІХ ПЕСЕНЬ

Менавіта так. Але песні не галоўнае ў патрыятычным выхаванні воінаў. Тады што? Аб поспехах і праблемах у гэтым кірунку наш карэспандэнт вядзе гутарку з начальнікам групы ўпраўлення выхаваўчай работы Міністэрства абароны палкоўнікам І.РОГАЧАМ.

— Іван Іванавіч, у чым жа сёння сутнасць патрыятычнага выхавання ў маладой беларускай арміі, на якія духоўныя арыенціры бяруць кірунак вайскоўцы?

— Патрыятычнае выхаванне — састаўная частка агульнага выхаваўчага працэсу ва Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь. Па сваёй прыродзе, калі так можна сказаць, патрыятызм — катэгорыя сацыяльна-педагагічная. Тут вызначаны такія паняцці, як адносіны чалавека да Радзімы, свайго народа, духоўных каштоўнасцей грамадства, традыцый рэспублікі.

Ва Узброеных Сілах патрыятычнаму выхаванню заўсёды надавалася вялікае значэнне. Бо без любові да Радзімы, без пачуцця святой вернасці воінскаму абавязку нельга ўявіць сапраўднага абаронца роднай зямлі. Вопыт тут ёсць, і даволі значны. Але ў апошні час назіраюцца і пэўныя змены ў адносінах да важнай і вельмі патрэбнай работы. Мы заўважаем, што некаторыя плыні грамадства вельмі ахвочыя да антыармейскай агітацыі, дапускаюць фальсіфікацыю ў асвятленні гістарычнага мінулага беларускага народа. Каму-нікаму хочацца прынізіць нашу Вялікую Перамогу, падзяліць уклад, што ўнеслі народы ў разгром ворага. Падзяліць, але не пароўну, а з прымяненнем “сваіх” крытэрыяў. Ды хіба можна так падыходзіць да гісторыі? Ветэраны змагаліся за адну Айчыну, і калі гінулі, іх хавалі ў адной брацкай магіле.

Ды што казаць! Ёсць факты, якія наводзяць на сумны роздум. У школах, на прадпрыемствах закрываюцца музеі баявой славы, зневажаюцца ветэраны на вуліцах, у чэргах.

— У выніку зніжаецца прэстыж вайсковай службы?

— Так. Прадстаўнікі маладога пакалення нярэдка адмаўляюцца ад службы ў арміі. Праведзенае сацыялагічнае даследаванне паказала: 42 працэнты апытаных юнакоў не жадаюць служыць. Яны лічаць, што гэта дарэмна патрачаны час.

— І нават пакаранне не палохае?

— Палохае. Ды хіба раней было так, што прымушалі ісці на службу? Прызыўнікі саромеліся, калі з-за хваробы ці па іншай прычыне не бралі ў армію. Сёння прэваліруюць іншыя падыходы. Модна праўдамі і няпраўдамі пазбегнуць вайсковай службы. Узяць, напрыклад, апошні прызыў. 1.300 юнакоў у Мінску і Мінскай вобласці не з"явіліся своечасова на прызыўныя пункты.

— Іван Іванавіч, усё ж, нягледзячы на негатыўныя факты, большасць прадстаўнікоў маладога пакалення пачэсна выконваюць вялікі абавязак, раўняючыся на справы франтавікоў, традыцыі тых, хто вызваляў Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

— Гэта радуе. На сумленныя адносіны да выканання воінскага абавязку і накіравана патрыятычнае выхаванне ў войску. Формы і метады важнай работы — розныя, мэта адна — выхаваць адданага Бацькаўшчыне вайскоўца, майстра ваеннай справы. Пры падрыхтоўцы да святкавання 50-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у патрыятычнай рабоце адбыўся зрух да актыўнага правядзення разнастайных мерапрыемстваў. Сустрэчы з удзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны, урокі мужнасці праходзяць у часцях і падраздзяленнях цікава і арганізавана. Шчырыя размовы аб подзвігах, аб неабходнасці працягваць і прымнажаць традыцыі старэйшага пакалення выклікаюць у маладых салдат пачуццё гонару за справы сваіх дзядоў і бацькоў, арыентуюць на добрыя здабыткі ў вучобе і службе.

Увогуле патрыятычнай рабоце спрыяе адкрытасць арміі. Маю на ўвазе правядзенне дзён адкрытых дзвярэй у часцях і злучэннях, дзён прызыўнікоў. Юнакі бачаць тэхніку і ўзбраенне, маюць магчымасць пазнаёміцца з армейскім парадкам, укладам вайсковага жыцця.

— Ажыццяўляецца гэтая работа і на тэарэтычным узроўні?

— Яскравае таму сведчанне — навукова-гістарычная канферэнцыя, прысвечаная 50-годдзю вызвалення Беларусі, у якой актыўна ўдзельнічала Міністэрства абароны. Таксама з нашага боку аказваецца дапамога і падтрымка ў правядзенні Вахты памяці, пошукавай работы. Урачыстасці з нагоды юбілейнай даты адбудуцца ў кожным гарнізоне.

— Раней патрыятычнаму выхаванню дапамагала шэфская работа.

— Яна і цяпер не затухае. У нас добрыя кантакты з Саюзам пісьменнікаў Беларусі, ваенна-шэфскай камісіяй, якую ўзначальвае вядомы кампазітар Ігар Лучанок. Работы тут шмат. Няма мастацкіх твораў аб сучаснай арміі, няма сваіх песень.

— Ці будуць?

— Веру. І не толькі таму, што я аптыміст. Многія творчыя людзі і цэлыя мастацкія калектывы шчыра жадаюць беларускай арміі хутчэйшага станаўлення, робяць для гэтага ўсё магчымае. Але некаторыя ведамствы і ўстановы пакуль знаходзяцца ўбаку ад патрыятычнай работы, памылкова лічаць яе клопатам толькі Міністэрства абароны. Такую пазіцыю трэба ім мяняць. Патрыятычнае выхаванне падрастаючага пакалення і ўсяго насельніцтва — справа агульная.

Зараз мы святкуем 50-годдзе вызвалення Беларусі. А наперадзе — новая знамянальная дата — 50-годдзе Вялікай Перамогі. Ёсць усе падставы для таго, каб выхаванне патрыятызму і мужнасці ўзнялося ў нас на больш высокую ступень.

Гутарыў Уладзімір РУДЭНКА.

■ Роздум чытача

ЧЫСЦІНЯ І БРУД СУМЛЕННЯ

Буду шчыры: узяцца за пяро прымусіў сёняшні перабудовачны вывіх. Не, я не імкнуся аналізаваць увесь комплекс працэсаў, што вядуць людзей да жабрацтва, называць тых, хто дзеля сваёй кар'еры гатовы роднага бацьку дастаць з магілы і адвезці за мяжу, каб толькі атрымаць сотню-другую "зялёненькіх". Наадварот, хачу расказаць пра камуніста-актывіста, чалавека з чыстым, як чэрвеньскія росы, сумленнем, духоўна багатага і высакароднага. Хачу расказаць пра беднасць, у якую па міласці хамелеонаў часу, перабудоўшчыкаў-абдзіралаў трапіла яго сям'я.

Такім чынам, адкуль вытокі дабрыні і высакароднасці гэтага чалавека? Ён — вясковец, сын зямлі і бору, з малаўнічай Расоншчыны. Там чэрпаў ён высокую духоўнасць з чыстых крыніц народнай мудрасці. Там адчуў характар і веліч бацькоўскай зямлі, бо яна ўзгадавала, дала дбайнаму сыну сілу і крылы для ўзлёту. Навакольная прырода, вясковыя людзі з іх вечным клопатам аб хлебе надзённым, з няхітрай, але высокай культурай, сардэчнасцю і чэснасцю, пакінулі глыбокі след у сэрцы юнака. Ён неаднойчы бачыў, як яго бацькі, суседзі дзяліліся чым Бог паслаў і не замыкаліся адзін ад другога. Бяда і радасць даставаліся ўсім пароўну. Зайздрасць жыла дзесьці ў дрыгвяных балотах і не наведвалася ў хаты вяскоўцаў. Словам, жылі па прынцыпу: згодаю двор збудуеш, а нязгодаю — гатовае разбурыш... Вось у такіх глухіх, але светлых мясцінах гадаваўся і рос Лявон Васільевіч Волкаў.

Скончыўшы сямігодку, стаў рахункаводам у калгасе "Перамога" Краснаборскага сельсавета. І пачаліся ступенькі росту маладога камуніста. Ад радавога да наменклатурнага. Сёння гэта ўспрымаецца неадназначна, хутчэй, як ганьба. Тым не менш, трэба сказаць праўду: такія камуністы, як Волкаў, ніколі не прадавалі сваё сумленне, не парывалі сваю крэўную сувязь з народам. Яны не здрадзілі Бацькаўшчыне ў цяжкую гадзіну, не гандлявалі сваім сумленнем, не рабавалі бедных, як гэта робіцца сёння.

Лявон Волкаў заўсёды цвёрда ведаў, каму служыць, за што стаяць, каго бараніць. У час крывавай бойні з фашыстамі па загаду Расонскага РК КПБ арганізуе і вядзе актыўную барацьбу з ворагам. Многа разоў пераходзіў лінію фронту. З рызыкай для жыцця здабываў зброю, медыкаменты, з'яўляючыся партызанам брыгады імя Сталіна, выходзіў на небяспечныя заданні.

Расоншчына ў змрочныя гады акупацыі фактычна заставалася партызанскай зонай, а з 1943 года тут дзейнічалі ўсе даваенныя структуры кіравання. Лявон Волкаў, спачатку будучы інструктарам райкома, затым сакратаром і першым сакратаром гэтай партыйнай установы, бескарысліва служыў людзям, аддаючы свае веды, сілы, бяссонныя ночы дарагім землякам, каб людзі мелі кавалак хлеба, а дзеці хадзілі ў школу. Адраджаў і духоўнае багацце раёна. Ды не забараняў вернікам хадзіць у царкву. Аўтарытэт партыйнага кіраўніка вызначаўся праўдай, якая б горкая яна ні была. Нічога не ўтойваў ад людзей. Яго душа і сэрца заўсёды былі адкрытыя для чэснасці. Высока цаніў дбайнасць, гаспадарлівасць, кемнасць у працы, паважаў годнасць чалавека... Не даравалў махлярам, спрытнюгам, прайдзісветам. Тут яго прынцыповасць была непахісная.

Такім ён, прынамсі, запомніўся жыхарам Баранавічаў і вобласці, калі пасля вучобы ў Маскве працаваў начальнікам аддзела кадраў абласнога УМУС БССР. [illegible] Лявон Волкаў у 1954 годзе напісаў рапарт на імя намесніка міністра МУС БССР Перапялкіна, каб вызваліцца з органаў: хлебароба клікала зямля.

Сваю лінію і прынцыповасць адстойваў Лявон Васільевіч і на пасадзе старшыні Радашковіцкага райвыканкома, дырэктара саўгаса імя Янкі Купалы. Сёння чыноўнікі-дэпутаты, калі не ўсе, дык большасць, — займаюцца прыхватызацыяй. Раскошныя двух- і трохпавярховыя дачы растуць як грыбы парнай дажджлівай ноччу. Гледзячы на іх, пайшла ў "людзі" цёмная басота, або, па-сучаснаму, — мафія... Волкаў з усім гэтым змагаўся.

Саўгас імя Янкі Купалы з хранічнага даўжніка стаў рэнтабельным. Людзі паверылі дырэктару, убачылі ў ім рупнага гаспадара і плацілі ўзаемнасцю. Ніхто з працаўнікоў былога саўгаса не скажа, што ён нешта даваў у торбу з сабою заезджым начальнікам ці браў народнае дабро сабе. Не раз раённыя чыноўнікі траплялі ў няёмкае становішча, калі прасілі мёду, агуркоў ці радыскі. Волкаў не адмаўляў.

— Вы ўжо самі папрасіце. Мне ніякавата, —ківаў ён галавою на цяпліцы. — Кабеты там някепскія...

Праз хвіліну пачырванелы чыноўнік пакрыўджана выварваў:

— Яны адчапілі мяне ды яшчэ і паслалі...

— І, мусіць, вельмі далёка? — усміхнуўся дырэктар. — Я ж казаў — кабеты ў мяне добрыя...

Людзі ганарыліся сваім важаком, бо ён разумеў кожнага з паўслова, шчыра клапаціўся пра іх побыт. [illegible]

[illegible] зайкнулася, каб зрабіць рамонт хаты свайму дырэктару, дык атрымала такога прачуханца, што потым саромелася ў вочы глянуць Лявону Васільевічу. А сапраўды, кватэра, дзе жыў дырэктар, даўно чакала рамонту. Ды і шаноўныя гады вымагалі мець хоць нейкую выгоду ў сваёй хаце. Бо і сям"я немалая: два сыны і дзве дачкі.

У 1974 годзе ў саўгас завітаў Пётр Міронавіч Машэраў. Агледзеўшы гаспадарку, нечакана напрасіўся ў госці да свайго земляка і таварыша па партызанскай барацьбе. Лявон Васільевіч і пацеў, і чырванеў, а адмовіць не змог. Хаця, шчыра кажучы, і частаваць не было асабліва чым... Але ж — прыйшоў госць дарагі, то на покуць пасадзі...

Праз колькі дзён з"явілася брыгада рамонтнікаў: Пётр Міронавіч зрабіў каму належыць вымовы. І вельмі слушна.

Ужо будучы на пенсіі, Лявон Васільевіч у якасці старшыні Радашковіцкага гарпассавета колькі разоў адмерваў пехатою пасёлак і яго ваколіцы. Не дамагаўся машыны. Ён кожную скаргу, бяду, радасць прымаў блізка да сэрца. Праблемы вырашаў не адкладваючы, не тое што сённяшні старшыня, які любіць слова "адназначна", толькі забываецца, што трэба клапаціцца пра сваіх выбаршчыкаў.

Мясцовыя жыхары верылі Волкаву на слова і не памыліліся. Як выказаўся пчаляр саўгаса Адам Кульбіцкі: [illegible]

Адам Кульбіцкі як у ваду глядзеў. [illegible]

[illegible] роўняў. Разам з ордэнамі Леніна, двума — Працоўнага Чырвонага Сцяга, медалём "За перамогу над Германіяй..." ёсць і яе медаль "За доблесную працу..." Дык вось, частка архіва трапіла ў рукі настаўніцы мясцовай школы, якая так і не знайшла часу вярнуць рэліквіі гаспадыні.

Нялёгка жывецца былой настаўніцы. Было і такое, калі яе "дзякуючы" гарпассавету пазбавілі права карыстацца "сталом заказаў". І толькі старшыня ветэранаў вайны Маладзечанскага раёна Вячаслаў Ляшковіч дапамог вярнуць небагаты паёк. А кавалак агарода былы старшыня выканкома аддаў суседу. Не знайшлося колькі лістоў шыферу ў камунальным аддзеле, каб накрыць хлеў...

Марыя Іванаўна дажывае свой век пакрыўджаная, нікому не патрэбная. У дэпутатаў жа свая кашуля бліжэй да цела. І ўсё-такі трэба памятаць: без павагі да чэснага чалавека, без шчырых адносін да яго не будзе шчасця на зямлі, не будзе радасці. Голы практыцызм — гэта гвалтоўны капіталізм.

Нам жа патрэбны сёння такія дэпутаты, як Волкаў.

Сымон БЕЛЫ.

■ Тэатр

З НАРОДНАГА — У ПРАФЕСІЯНАЛЫ

Маладзечанскі абласны драматычны тэатр — самы малады ў рэспубліцы. Наш нештатны карэспандэнт сустрэўся з яго мастацкім кіраўніком, заслужаным дзеячам культуры Рэспублікі Беларусь М.П.МАЦКЕВІЧАМ і папрасіў адказаць на некалькі пытанняў.

— Мікалай Пятровіч, мінула крыху больш года з дня афіцыйнага адкрыцця тэатра. Але ж такая ўстанова не ствараецца ў адзін дзень, і, безумоўна, Мінскі абласны ўзнік не на пустым месцы. Раскажыце, калі ласка, як нараджаўся тэатр і каму належыць сама ідэя мець прафесійны драмтэатр у Маладзечне.

— Пачну з таго, што ў нашым горадзе доўгі час працаваў народны тэатр пры гарадскім Доме культуры, які быў вядомы не толькі ў рэспубліцы, але і за яе межамі. Калектыў паспяхова выступаў на шматлікіх конкурсах і фестывалях: міжнародным конкурсе аматарскіх тэатраў у Чэхаславакіі, "Рампе дружбы — 1984" у Рызе, фестывалі аматарскіх тэатраў у Маскве. Сярод спектакляў, пастаўленых мной у народным тэатры, — "Вежа" У.Някляева і А.Дударава, "Суд Алаізы" В.Коўтун, "Радавыя" А.Дударава.

Недзе ў канцы 80-х гадоў у мяне ўзнікла задума стварыць на аснове народнага прафесійны гарадскі тэатр, нешта накшталт тэатра-студыі. Потым падумалася: кожная вобласць мае свой абласны тэатр, і толькі Мінская як быццам абдзелена. Чаму б не мець абласны тэатр у нас, у Маладзечне? Параіўся з А.Дударавым, былым мэрам горада А.А.Выбарнавым, начальнікам упраўлення культуры аблвыканкома В.К.Гедройцам. Знайшоў падтрымку і паразуменне.

— За год тэатр паказаў 16 прэм'ерных спектакляў. Гэты паказчык, бадай, самы высокі ў Беларусі. Ці ўсё тое, што планавалася, удалося ажыццявіць? Чым парадаваў вас першы тэатральны год і чым засмуціў?

— Я лічу, што ўдалося нават больш, чым планавалася. Справа ў тым, што праца над некаторымі спектаклямі ішла яшчэ да афіцыйнага адкрыцця тэатра ("Я стаю ля рэстарана", "Прымакі", "Гусяня Дарафей", "Зямля"), але сцэнічнае жыццё яны набылі толькі ў 1993 г. Паставілі спектаклі "Час, Сымоне, час..." па п'есе Я.Купалы "Раскіданае гняздо" і "Жаніцьба Бальзамінава" А.Астроўскага.

Мяне асабіста парадавала праца над п'есай "Адчуранне", ганаруся, што супрацоўніцтва з Аляксеем Дударавым працягваецца. Не пралічыліся, выбраўшы "Камедыю" Ф.Аляхновіча, спектакль вельмі падабаецца гледачу. З дзіцячых спектакляў я вылучыў бы "Пунсовую кветачку" і "Залатое кураня".

А засмучае тое, што ўзровень некаторых спектакляў для юных не вельмі высокі. У гэтым плане нам трэба яшчэ шмат працаваць. Не пагаджаюся з думкай, што маленькі глядач менш патрабавальны.

— Мікалай Пятровіч, сёння на тэатральнай афішы — чатыры вашы спектаклі. Праца над якой пастаноўкай была для вас найбольш цікавая?

— Кожны спектакль для мяне нечым дарагі. "Зямля" найперш дарагая тым, што прыходзілася працаваць з добрым паэтычным матэрыялам — паэмай Я.Коласа "Новая зямля". А паэтычная метафара вымагала і метафары сцэнічнай. Вялікае задавальненне атрымаў ад працы над п'есай А.Дударава "Адчуранне", якая цесна пераплецена з Евангеллем. Гэты спектакль, я лічу, вельмі неабходны, асабліва ў наш час, калі рэлігійныя каноны ў многім забытыя. На сцэне павінен быць не артыст, а чалавек-артыст, які лічыць неабходным пакаянне і які заклікае разам з сабой пакаяцца і гледача.

— Некаторыя крытыкі адзначылі, што гэты спектакль на чарнобыльскую тэму...

— Я так не лічу. Але калі ўжо і Чарнобыль — то духоўны. У цэнтры спектакля — таталітарная сістэма, якая не давала чалавеку свабодна жыць. Святло — гэта душа чалавека. Хаваючыся ад святла, людзі хаваюцца ад сваёй душы. А чалавек павінен у любых абставінах заставацца чалавекам і рабіць дабро другому чалавеку. Чым больш мы аддаём, тым больш вяртаецца да нас.

— Як рыхтаваўся калектыў тэатра да свайго "дня нараджэння"?

— Да сваёй гадавіны мы прымеркавалі прэм'еру спектакля "Кадрыля ў тэатральнай прасторы" (аўтар кампазіцыі — А.Касцецкі). Гэта фактычна наша справаздача за мінулы год. Глядач меў магчымасць яшчэ раз сустрэцца са сваімі любімымі героямі, бліжэй пазнаёміцца з артыстамі. Мы імкнуліся, каб кожны акцёр у гэтым спектаклі змог паказаць сябе. І як танцор, і як дэкламатар, і як спявак. Лічу, што ўсё атрымалася так, як задумвалася: спектакль стаў добрым падарункам і гледачам, і артыстам.

— І нарэшце, пра творчыя планы. Чым парадуеце сваіх прыхільнікаў у другім тэатральным годзе?

— У мінулым годзе мы запрашалі на пастаноўку спектакляў рэжысёраў са сталіцы. Такая традыцыя захаваецца і ў гэтым сезоне. Так, В.Раеўскі паставіць у нас спектакль па п'есе А.Камю "Непаразуменне", а У.Забела ўвасобіць на сцэне трагікамедыю У.Канстанцінава і Б.Рацара "Дыяген", у якой філасофскі рад суседнічае з камедыйным. Я мяркую ажыццявіць пастаноўку твора Ж.Ануя "Чорная нявеста" — своеасаблівы гімн каханню. Мы імкнуліся і надалей будзем імкнуцца выхоўваць любоў да беларускай мовы на добрай драматургіі. Нямала цікавых сустрэч чакае і маленькага гледача. Прыняты да пастаноўкі дэтэктыў М.К.Машаду "Скарб Бразіліі" ("Выкраданне цыбулін"). Абавязкова паставім "Дзякуй, вялікі дзякуй" А.Вярцінскага (пастаноўку спектакля не змаглі ажыццявіць па розных прычынах у мінулым сезоне). Таксама павінна знайсці сцэнічнае ўвасабленне казка А.Вольскага "Сцяпан — вялікі пан". Наступны сезон хацелася б пачаць прэм'ерай спектакля па "Споведзі" Л.Геніюш. Зараз шукаем драматурга, які б мог зрабіць інсцэніроўку гэтага цікавага твора.

— Дзякуй за размову. І няхай усё задуманае ажыццявіцца!

Мікола ШАБОВІЧ.
Фота Анатоля БАСАВА

Верить—не верить

ИНОВРЕМЯНЕ

Наши потомки, возможно, совершают к нам туристические экскурсии на машине времени

Исторические архивы всех стран пестрят сообщениями о таинственных пришельцах, «катающих на своих повозках» доверчивых землян не только «в небесах», но и во Времени. Вот, к примеру, о чем гласят китайские летописи начала первого тысячелетия: «...Люй Гун, по прозванию Вень-цзин, вместе со слугой и служанкой искали целительные средства между хребтов. Внезапно заметил в ущелье трех человек. Обращаясь к Люю, те сказали: «Мы — бессмертные небожители из палат Великой чистоты и Великой гармонии... Если последуете с нами — секрет бессмертия вам откроется».

Они обучили его тайному заклятию. После же, отпуская Люя, сказали: «Вы, почтенный, провели с нами два дня, однако в мире людей прошло уже два века». Люй Гун возвратился, но увидел пустое жилище. Из сыновей и внуков не осталось никого...»

В саге «Плавание Брана, сына Фебала» главный герой, пробыв в гостях в «большом доме» один день и вернувшись на корабле домой, заметил, что за это время сменилось несколько поколений людей и его помнили только благодаря старинным устным легендам.

В 840 году в Лионе толпа растерзала сошедших с «небесного корабля» трех человек. Несчастные уверяли, что они местные жители и только «недолго полетали», однако во всем городе не нашлось никого, кто вспомнил бы их лица и имена.

По сведениям историка, основателя палеоуфологии, Владимира Ивановича Тюрина-Авинского, в архивах Казанского университета хранится донесение о холопе Яшке, который после встречи в лесу с человеком в странных «белых одеждах» и полета в небо на большом блестящем «медном котле» вернулся домой с подаренными «чудодейственными монетами» через несколько лет...

В подобных сагах и летописях замените устаревшие слова на современные и вы получите описание событий, не отличимых от рассказов контактеров наших дней. Из сотен зарегистрированных случаев «контактов третьего рода» с приглашением землян «полетать» в НЛО повсеместно существует небольшой процент случаев, в которых контактеры перемещались и во Времени...

Шестьдесят лет назад мир стал узнавать о феноменальных способностях Эдгара Кейси, который предсказывал будущее (ряд пророчеств позже сбылись) и занимался нетрадиционными методами лечения примерно так же, как этим сейчас занимаются современные экстрасенсы. Якобы все свои знания Кейси получил от пришельцев, которые катали его на «тарелке» в начало XXI века. Весь полет он просидел у иллюминатора, слушая рассказы своих экскурсоводов, и, как завороженный, наблюдая лежащие в руинах Сан-Франциско, Лос-Анджелес, Японию, Северную Европу. По словам пришельцев, вследствие подвижки тектонических плит в Атлантическом и Тихом океанах гигантский катаклизм охватил в начале третьего тысячелетия почти всю планету, кроме... России.

В 1980 году в предместье Парижа Сержи-Понтауз 19-летний Франк Фонтен исчез после того, как ярко светящийся туманный шар накрыл его «пикап». Появившись вновь на том же месте ровно через неделю, Франк долго считал, что отсутствовал каких-то пять минут.

Капрал Армандо Вальдес в ночь с 25 на 26 апреля 1977 года вблизи чилийской деревушки Путр на глазах своих подчиненных подошел с целью разведки к приземлившемуся странному летательному аппарату и... исчез. Через 15 минут он вновь появился и упал без сознания. По словам капрала, выходило, что он гостил у пришельцев несколько дней, однако ему вначале показалось все сплошным сном. Но на лице Вальдеса была недельная бородка, его наручные часы отставали на 15 минут, календарь часов показывал 30 апреля вместо 26. Он отсутствовал в нашем Времени 95 часов 45 минут!

В подобные обстоятельства попадали жительница Восточной Ютландии в 1976 году, украинец Г. В. Керносенко в 1989 году; Тукин Айтматов в 1990 году и другие контактеры.

Археологи Жозе Сабиттини и Аугуст Бенавидес в 1992 году поведали миру о своей находке в гватемальских джунглях. По их словам, недавно ночью индейцы, живущие рядом с затерянным в джунглях древним храмом майя в 100 км от Сан-Матео, были разбужены странным шумом. Небо над джунглями приобрело ярко-фиолетовую окраску. Утром опять раздался шум, похожий на рев самолета, затем все стихло, и индейцы рискнули приблизиться к храму. Недалеко от него деревья оказались примятыми и опаленными как будто бы круглым прессом диаметром 186 м, внутри этого круга имелись 3 вдавленных следа диаметром по 90 см. Якобы там же индейцы обнаружили надпись «Том Саливан, июль 2172 г.» и монету, выпущенную в... 2164 году. Пока трудно говорить о степени достоверности данной информации, тем более что официального подтверждения от археологов еще не получено...

Серьезную загадку для археологов представляют и странные находки в пластах почвы, не соответствующих времени появления данных предметов. Пролежавшая миллионы лет на дне океана «калифорнийская» автомобильная свеча зажигания; гигантские наскальные рисунки древней Америки; принадлежащие древним грекам, Александру Македонскому, турецкому адмиралу Пири Рейсу карты не открытых еще континентов; передаваемые старыми мореходами по наследству уже тысячи лет точнейшие карты Земли; хрустальный череп, совершенные звездные карты и другие изделия, которые технологически сложно сделать даже сегодня, — как это все попало в прошлые века? Ну как при объяснении подобных фактов не вспомнить об НЛО и перемещениях во Времени!

Кроме перемещений во Времени, человек при приближении к НЛО очень часто ощущает... торможение или даже остановку Времени:

16 октября 1954 года в Сьерде-Ривьер (департамент Верхняя Гаронна) фермер, возвращающийся с поля во время дождя, заметил летящий на высоте 50 метров сероватый двухметровый диск. Когда НЛО пролетал над очевидцем, вдруг «время как бы остановилось, капли дождя повисли в воздухе, дождь тем самым прекратился, дрожащая кобыла, словно позабыв про притяжение Земли, плавно поднялась в воздух...». Продолжался такой «стоп-кадр» ровно столько, сколько времени человек и животное находились внутри сферы влияния объекта (т. е. несколько секунд), затем, как только они вновь оказались вне сферы, НЛО «резко полетел быстрее, кобыла опустилась на землю, капли дождя тоже полетели вниз». Произошло это, по мнению очевидца, через... 10 минут и не ранее!

В 15 часов 18 ноября 1957 года 27-летняя Ситния Эпльтон на втором этаже возле очага внезапно увидела постепенное, сначало расплывчатое, затем четкое появление в воздухе «человека» в облегающей одежде. Материализация пришельца сопровождалась легким свистом. Между ними произошел короткий мысленный разговор. Оказалось, что неизвестный пришелец «из другого мира в поисках тайтизма» (возможно, речь шла о титане — «тайтэйниеме»). После исчезновения «человека» никто не догадался проверить домашние часы, однако находившиеся вблизи пришельца вещи как-то внезапно постарели, несколько лежащих на полу газет сильно пожелтели.

В 1958 году в Казахстане остановились часы у всех сидящих рядом с костром студентов, когда над ними на высоте 3 м пролетел большой диск.

9 июля 1965 года белый цилиндрический НЛО в течение 45 минут маневрировал над аэропортом Санта-Мария (Калифорния) на виду у большого числа очевидцев. После отлета объекта обнаружилось, что большие башенные часы за это время отстали на 10 минут.

Так, может, и впрямь, загадочные пришельцы — гости из будущего — наши праправнуки? Но нет, заявляют фантасты, это опасно прежде всего для самих иновремян: если они нечаянно повлияют на наши события, то измененная история может больнее ударить прежде всего по нашим потомкам. Не волнуйтесь, наши правнуки будут (или есть) не глупее нас. Почитайте тысячи рассказов контактеров, почти все они сводятся к стандартной ситуации: пришельцы, занятые непонятной работой, вдруг встречают случайного очевидца происходящего и... Нет, не «убирают свидетеля» (этого делать нельзя), но для того, чтобы свидетель не наговорил лишнего, ему просто сообщают массу чепухи (дезинформации). Наивные очевидцы спешат донести полученные знания до общественности, но превращаются не в героев, ускоряющих прогресс, а в посмешище для ученых.

Вот так-то, уважаемые внуки, знайте, что мы в нашем «древнем» XX веке разгадали вашу хитрость.

Вадим ЧЕРНОБРОВ.

"Труд".

"МАЗ" — не для вас!

Хоть и говорила мама в детстве рядовому А.Варавко, что воровать нехорошо, — не послушался. Нет, об угоне машин он не помышлял, но от кое-каких запчастей к ним не отказался бы.

Получив увольнительную записку и переодевшись в "гражданку", не на свидание с любимой девушкой пошел военный строитель, не в Троицкое предместье направился. Гигант белорусского автомобилестроения манил. Проверить хотелось — не оскудел ли нынче МАЗ, а то ведь пишут: простаивает, мол.

О том, как парень на территорию автозавода проник, история умалчивает. Видно, солдатская смекалка помогла. Но уж очень любо ему там стало. Не преминул и в местный буфет заглянуть. Увидев же яств несметное количество, не удержался от соблазна их отведать. После чего, умаявшись, прикорнул в уголке. Тут-то и обнаружили бедолагу работники предприятия. Ну чем не сюжет для комедийной киноленты?

Александр ГРАЧЕВ.

Прырода і чалавек

1.100 паляўнічых на 730 зайцоў,

або Чаму раённая гаспадарка паляўнічых і рыбаловаў выходзіць з абласнога аб'яднання

Берагчы лася ці чыноўніка?

Калі размова заходзіць пра багацце нашых лясоў, у першую чаргу, як правіла, называецца колькасць ласёў. Летась на Салігоршчыне было 90 гэтых прыгажуноў. У пачатку сёлетняга года іх налічылі ўсяго 53.

— Мінулай восенню мы засталі чатырох чалавек, якія ў лесе свежавалі ласіную тушу, — расказвае паляўнічтвазнаўца раённай паляўніча-рыбалоўнай гаспадаркі "Случ" С.С.Яраш. — Браканьерамі аказаліся члены нашага калектыву. Вядома, яны адразу пазбавіліся ружжаў, паляўнічых білетаў, заплацілі буйныя сумы за лася, браканьерства. А колькі такіх ціхіх, варварскіх забойстваў ласёў, дзікоў адбылося на самай справе? Браканьеры навучыліся хаваць сляды сваіх злачынстваў. А ў нас усяго два егеры. Хаця ўгоддзі гаспадаркі раскінуліся на 186 тысячах гектараў.

Такая бескантрольнасць ва ўгоддзях, беспакаранасць за лясныя зладзействы і сталі прычынай "бунту" салігорскіх паляўнічых і рыбаловаў, якія заявілі аб выхадзе з абласнога аб'яднання. Гэтае звяно яны лічаць увогуле лішнім, яно, маўляў, толькі забірае частку мясцовых узносаў, іншых даходаў, не аказваючы ніякай дапамогі. Летась магазін "Паляўнічы і рыбалоў" даў восем мільёнаў прыбытку, нямала грошай было выручана за здабытую дзічыну. Сёлета кожны з 1.100 зарэгістраваных паляўнічых плаціць па 30 тысяч рублёў узносаў. Гэтыя грошы ідуць у Мінск, адтуль вяртаецца невялікая іх частка. А ў гаспадарцы — толькі адзін стары аўтамабіль. У лясах — 83 дзікі, 90 касуль, 730 зайцоў, 155 ліс... Частка жывёлін увогуле бегае толькі таму, што побач — Ленінскі заказнік, дзе ўжо на працягу дзесяці гадоў забаронена паляванне.

Вось салігорскія паляўнічыя і вырашылі: чым плаціць грошы нікому не патрэбным чыноўнікам, лепш на іх утрымліваць егераў, якія б ахоўвалі дзікіх жывёлін, дапамагалі ім выжыць, размнажацца. Распрацавалі статут паляўніча-рыбалоўнай гаспадаркі "Случ", якая падпарадкоўваецца непасрэдна рэспубліканскаму савету. Вынеслі пытанне на сесію. Займелі падтрымку.

Супраць двухногіх драпежнікаў

— У нас — 13 паляўнічых калектываў, — працягвае Сяргей Савельевіч. — Узначальваюць іх людзі на грамадскіх асновах. Што ад іх запатрабуеш? Трэба, каб на чале калектываў стаялі егеры. Ды не пенсіянеры, як нярэдка бывае. А людзі энергічныя, якія ведаюць і любяць прыроду. Для пачатку нам неабходна хаця б пяць чалавек. Прэтэндэнты ёсць. Збіраем грошы. І марудзіць з гэтай справай нельга, інакш некаторых жывёлін нашы дзеці змогуць убачыць толькі на малюнках.

І зноў вяртаемся да ласёў. С.С.Яраш упэўнены, што статак іх моцна зменшыўся таму, што ў 1989 годзе абласное аб'яднанне давяло план: адстраляць на экспарт 32 галавы. Па ўсіх нормах, якія дазваляюць за сезон адстрэльваць не больш як 10 працэнтаў пагалоўя, гэтая лічба, як кажуць, ні ў якія вароты не лезла. Ды што зробіш — план. Выканалі. Хаця сёння ніхто не зможа сказаць, колькі на самай справе пад прыкрыццём ліцэнзій было знішчана ласёў, сіл для паўнацэннага кантролю не хапала. Забівалі без разбору, як высветлілася, у асноўным самак... Сёння паляванне на капытных забаронена ўвогуле. І зноў застаецца спадзявацца на тых жа двух егераў.

Значыць, трэба зрабіць работу іх найбольш эфектыўнай. Як? Чакаць з Мінска нейкі транспарт — справа марная. Пусцілі ў свой будынак "кватарантаў"—камерсантаў. Тыя купілі аднаму егеру матацыкл, другому — каня. Ужо палёгка. Адміністрацыя "Случы", хаця гэта ўсяго тры чалавекі, нярэдка выязджае на праверкі. Добра, што сярод кіраўнікоў прадпрыемстваў, арганізацый горада і раёна ёсць сапраўдныя аматары прыроды, якія транспарт выдзяляюць. 17 італьянцаў вясной паляваць на птушку прыязджалі. Па дзесяць долараў за дзень кожны выкладваў ды за здабытую галаву даплачваў. Клопатаў з замежнымі гасцямі, вядома, было шмат, але дадатковыя сродкі на рахунку гаспадаркі з'явіліся. Можна ўжо крыху лепш ахову жывёлін арганізаваць.

А на Салігорскім вадасховішчы, іншых вадаёмах браканьераў і не злічыць. Дазваляецца лавіць рыбу вудаю з берага і з лодкі на адзін кручок. А тут — і "павукі", і розныя іншыя сеткі. Спачатку работнікі паляўніча-рыбалоўнай гаспадаркі вазілі аматараў вялікіх уловаў ў мясцовую інспекцыю "Галоўрыба" — для пакарання. Потым прыкінулі: кошт бензіну, які яны трацяць на дастаўку браканьераў, значна перавышае размер штрафу. Пачалі больш пераконваць, прасіць:

— Уступайце ў калектыў рыбаловаў, плаціце ўзносы! На гэтыя ж грошы мы закупляем малявак, пускаем іх у вадасховішча, азёры. Нельга ж толькі лавіць! А маляўкі сёння вельмі дарагія...

Толькі чамусьці на гэта мала хто рэагуе.

Пакуль лес чужы

— Я і паляўнічым кажу: у бліжэйшы час мы выкупім у камітэта па экалогіі ўгоддзі, будзем тут паўнацэннымі гаспадарамі. Дык давайце ўжо цяпер ставіцца да гэтага багацця як да свайго, не дапускаць браканьерства! Пакуль што эфект ад гэтых заклікаў невялікі. На радасць тым, хто глядзіць на прыроду толькі праз мушку стрэльбы, — абураецца С.С.Яраш.

Вельмі непакоіць такое становішча кіраўнікоў "Случы". Як і бюракратызм у вышэйшых звеннях паляўнічай гаспадаркі. Вось два гектары яны сярод лясоў засяваюць спецыяльна для падкормкі дзікай жывёлы, робяць многае іншае, каб захаваць, павялічыць яе колькасць. Ёсць калектывы паляўнічых і ў мінскіх раёнах. Абавязак іх членаў — толькі заплаціць узносы. Права — атрымаўшы пуцёўку, штосьці забіць, адпачыць у лесе. І як ні дзіўна, гэтыя калектывы нярэдка прызнаюцца лепшымі, а тыя ж салігорцы пазбаўляюцца прэміі. Бо яны, бачыце, нешта недасеялі, недагледзелі. Дзе ж справядлівасць?

Сяргей Савельевіч спадзяецца, што калі яны выкупяць лясы, балоты, набудуць ... адносную самастойнасць, то і гэтая недарэчнасць знікне. Людзі адчуюць увагу да сябе, да прыроды, стануць сапраўднымі гаспадарамі. І тады на кожнага паляўнічага будзе хаця б па аднаму зайцу, на дзесятак — па дзіку. І гэта будуць першыя крокі ў добрай справе аздараўлення, узбагачэння нашай фауны.

Пажадаем жа ім добрага шляху!

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

Марысіны "анекдоцікі"

У нядзельку цётка Марыся любіць пасядзець пад вішняю на лавачцы. Толькі паспявай занатоўваць яе вясковыя паведамленні.

ЗЛАМАНЫ СЕРП

Толькі і чуеш цяпер: прыватызацыя, прыватызацыя. Кажуць, што гэта вельмі карысна ўсім, жыць багата будзем. Вось і Рыгор Ахрэмчык вырашыў у нагу з жыццём крочыць. Прыватызаваў кузню, у якой працаваў мо дзесяць гадоў. Не ведаю, колькі заплаціў. Цёмная ад сажы будыніна, з адзіным акенцам, ды і тое заткнута анучаю. Рыгор кажа, што цяпер усё пойдзе па-другому, з камфортам.

І праўда, падабраў трохі ламачча пад сцяною. Ваду ўжо трымае не ў бляшанцы ад кансерваў, а ў цынкавым вядры. І акенца тое зашкліў. Сам надзявае штодня чыстую кашулю, нават галіцца пачаў. Суседка Юзя пайшла, каб дзірачку ў каструлі чым-небудзь моцна замазаў. Узяў Рыгор аловак, паперчыну і падлікамі заняўся.

Божухна! Налічыў кабеце некалькі тысяч рублёў — за электрычнасць, за волава, за тую ваду, што ў цынкавым вядры цвіце. Плюнула Юзя, забрала сваю каструлю і дамоў пайшла.

І я, як тая дурніца, вымушана была кланяцца Рыгору. Серп зусім прытупіўся. А без яго і ячмень на сотках не сажнеш, і вепручку зелля не зрэжаш. Ну, прыходжу, кажу што да чаго. Рыгор цмокае языком. «Складаны рамонт, — кажа, — але вам, цётка Марыся, не адмоўлю». Я ўжо дзверы той кузенькі сабралася зачыніць, як Рыгор спыніў. У вас, кажа, дачка жыве побач. У яе карова добрая. Два кіло масла — і серп будзе як новы. Цяпер усюды бартэр.

Што ж зробіш? Няхай будзе бартэр. Сабрала дачка масла. Чысценькае, свежанькае, як расінка. Праз які тыдзень прыношу. Узяў Рыгор гэтае масла, панюхаў: «О, гэта цуд. Толькі заказ ваш... Як бы гэта сказаць... Трэснуў серп, калі зубікі рабіў. Вось дастану металу. Наведайцеся дзён праз пяць».

Прыходзіла яшчэ мо разоў дзесяць, але сярпа Рыгор так і не зрабіў. Масла ж даўно з"еў, кот гэты тлусты. Дзе знайсці ўправу на яго — не ведаю.

ЭХ, ШУРЫК, ШУРЫК...

Канікулы цяпер. У Альхоўку многія з гарадоў дзяцей папрывозілі. Тут у бабулек і малачко свежае, і яйкі жоўценькія. Да Мані Канцавой дачка Люся даставіла дванаццацігадовага Шурыка. У Люсі тры падшыванцы. З мужам развялася, жыве нялёгка. Хлопчык як ртуць быстры. Разбіў акно ў школе, радзіва ўкраў. Участковы міліцыянер прыходзіў да Мані, штраф, кажуць, вялікі прызначыў.

Узлавалася Маня. Пачала браць Шурыка з сабою на ферму (яна цялятніцай працуе). Ну, пайшлі раз, другі, трэці. Шурык і тут фокус адмачыў. Узяў мех, надзеў яго на галаву бычку. Жывёліна ажно бесіцца: нічога ж не бачыць. Каб не прыбег загадчык фермы, дык і не ведаю, чым бы ўсё скончылася.

Адлупцавала Маня Шурыка, пазваніла Люсі ў Мінск, каб забірала такую цацачку. А куды ж яго дзенеш у тым Мінску? Цяпер жа няма ні пуцёвак у піянерскі лагер, ні розных паходаў і экскурсій. Вось і брэндаецца Шурык у Альхоўцы з такімі ж дзеркачамі.

Чула нядаўна, што ў калгасным садзе завязь — маленькія яблычкі паабрывалі, што ў брыгадным клубе электрычныя лямпачкі разбілі. Быццам, зноў міліцыянер прыходзіў да Мані. Але штраф, кажуць, ужо быў меншы.

НЕПАКОРНЫ ОРЛІК

Коней цяпер, самі ведаеце, шануюць. Бензін у вялікай цане, ды і таго не дастаць. У нашай брыгадзе коньмі і соткі апрацоўваюць, і кармы жывёле на фермы возяць. Нядаўна брыгадзір Плотка сабраў маладых мужчын, хлопцаў і кажа: «Трэба аб'ездзіць, уламаць Орліка. Хопіць яму падбрыкваць на поплаве".

Ён, Орлік, і праўда пужлівы, гарэзлівы. Не раз спрабавалі запрэгчы. Ніхто рады не даў. І хамут парве, і воз перакуліць. А тут Сашка Цвічок з турмы прыйшоў. Тры гады за хуліганства сядзеў. Дужы і спрытны, як чорт. Дайце, кажа, бутэльку гарэлкі, дык я зраблю вашага Орліка рахманым, як авечка.

Расказвалі, што на поплаве сабралася шмат вяскоўцаў. Усім было цікава, як Сашка будзе коніка прывучваць. А той навязаў Орліка на моцную вяроўчыну, узяў плётку з драцяным наканечнікам. І як пачаў сцёбаць, лупцаваць, дык жывёліна загаласіла, як чалавек. Нехта ўжо крычаў: «Не чапай Орліка, душагуб!»

Сашка — разгарачаны. Лупіць, лупіць. Конік на нейкі момант прысмірэў, у вачах пакорнасць бліснула. Сашка, што тая рысь, ускочыў на спіну Орліка, учапіўся, як клешч, нацягнуў балюча цуглі: «Наперад!». Прабег трохі Орлік паслухмяна, потым у яго вачах быццам маланкі стрэльнулі. Як падскочыць высока, як стане на пярэднія ногі. Сашка сядзіць, трымаецца, зубы скаліць. Ну, тут конік робіць новыя скачкі. Уверх, убок, уверх, убок. Бачаць людзі: не ўтрымаўся Сашка, імгненна, як куля, паляцеў долу. А Орліка памінай як звалі. І след прастыў. Сашка енчыць: «Нага, нага!». Аказваецца, зламаў вышэй калена.

Недзе праз месяц ці два палола я бульбу ў агародзе. Бачу, ляснік Ладуцька вязе на тым Орліку дровы з лесу. Здзівілася, падбегла. Усё распытала. Аказваецца, Ладуцька хадзіў на канюшню доўга. То скарыначку хлеба прынясе коніку, то цукру ўкрадзе ад жонкі драбок. Ну і прывучыў Орліка. Вось так. І жывёла не любіць здзекаў, грубасці. Не тое што чалавек.

Запісаў Канстанцін ПРЫЁМКА.

■ На студэнцкай арбіце

Вясёлка над сцэнай

Біёлаг блакітна-зялёнай Мядзельшчыны, матэматык жытнёвай Слуцчыны, гісторык балацянай Любаншчыны, выкладчык роднай мовы надняманскага краю, юрыст са сталічнай установы... Ды ці толькі яны, калі заходзіць размова аб студэнцкіх гадах, згадваюць народны ансамбль танца "Крыжачок" Беларускага дзяржаўнага універсітэта, якому аддавалі калісьці свой вольны час. У наступным годзе гэты калектыў адзначыць сваё 50-годдзе. Першымі ўдзельнікамі былі франтавікі, якія прыйшлі на універсітэт з пякельных дарог Вялікай Айчыннай вайны. Любоў да танца тут як найдаражэйшы скарб перадаюць з пакалення ў пакаленне. Калі на сцэне ўдзельнікі самадзейнасці з "Крыжачка", ствараецца ўражанне, што сама вясёлка пусцілася ў скокі — такія яркія, свежыя фарбы касцюмаў, амаль сінхронныя рухі артыстаў. Ад убачанага ў душы глядачоў — весялосць, мяккі гумар, святочнасць. У такія імгненні хочацца, каб віхурнасці і прыгажосці не было канца. Калектыў прадстаўляў беларускае мастацтва ў Аўстраліі, Новай Зеландыі, Італіі, Казахстане, Анголе, Германіі, Ісландыі. Дарэчы, у апошняй самадзейныя артысты так бліскуча выступілі, што пасля канцэрта іх запрасіла на прыём прэзідэнт гэтай краіны. Далёка не кожнаму калектыву аказваецца такі гонар.

Вялікі ўклад у творчае развіццё "Крыжачка" унеслі заслужаны работнік культуры рэспублікі Мікалай Лапша, Мікалай Харламаў, Канстанцін Гарадко. Цяпер мастацкім кіраўніком ансамбля працуе Наталля Янушкевіч. У 1979 годзе яна паступіла на гістарычны факультэт БДУ. Пасля першых заняткаў адправілася на рэпетыцыю, дзе сустрэла многіх сваіх знаёмых. Справа ў тым, што Наталля з 12 гадоў удзельнічала ў танцавальным гуртку Палаца культуры і тэхнікі Мінскага аўтазавода, куды дабіралася з вёскі Вялікі Трасцянец Мінскага раёна. У іх сям'і ўсе захапляліся народнай творчасцю. Бацька, Леанід Вікенцьевіч, любіў танцаваць, маці, Раіса Іосіфаўна, хораша спявала, свой вольны час праводзіла ў калектывах мастацкай самадзейнасці і сястра Юля.

— Што для вас танец? — пытаю ў Наталлі.

— У ім заўсёды ёсць элемент рытуалу, свяшчэннадзейства. Ёсць тайна, якую можна разгадваць усё жыццё і не разгадаць. У харэаграфічным мастацтве сустрэліся, спалучыліся два пачаткі, дзве стыхіі чалавечага быцця — земны і ўзвышаны, цялесны і духоўны, — адказала яна.

Танец для Наталлі — радасны палёт душы, дзе можна глыбей выказаць сябе, які, нібы крылы птушкі, нясе па жыцці.

І ўсё ж у чым поспех старэйшага ў рэспубліцы мастацкага калектыву? У падборы рэпертуару. Не штучна пераносяцца на сцэну танцы, убачаныя і запісаныя ў іншых гарадах, вёсках, з тэлеэкрана. Тут робяць усё, каб кожны танец стаў здаровым вобразам. Недзе "прыглянулася" натуральнасць існавання на сцэне, танцавальная стыхія. Дзесьці запазычылі гармонію прапорцый, напал пачуццяў, напяты ўнутраны нерв. Актыўна адшукваюцца ў народных танцах сучасныя прыкметы. Адным словам, не скажаючы спрадвечнай музычнай тканіны, тут умела падкрэсліваюць адпаведную сучасным рытмам дынамічнасць рухаў танцораў. Вось чаму канцэртныя нумары "Крыжачка" падабаюцца і моладзі, і людзям сталага ўзросту. Старэйшыя ўспрымаюць іх як танцы свайго юнацтва, маладым, відома, перш за ўсё імпануюць сцэны, насычаныя дынамікай, імклівымі вярчэннямі, скачкамі.

Народны ансамбль танца "Крыжачок" — лаўрэат многіх гарадскіх і рэспубліканскіх конкурсаў-аглядаў. Дарэчы, пры гэтым калектыве створана падрыхтоўчая група, у якой займаюцца 20 юных танцораў. Як паведаміла Наталля Леанідаўна, на ўрачыстым свяце з нагоды 50-годдзя калектыву можна будзе бачыць цэлыя сем'і. Бацькі ў "Крыжачку" працавалі раней, а іх дзеці — цяпер. Хто ведае, можа, і дзеці сённяшніх юных танцораў будуць радаваць глядачоў святам прасветленасці, душэўнага ўздыму, далучаць да вялікага мастацтва новыя пакаленні.

Мікалай АГАРОДНІКАЎ,
дырэктар Цэнтра адраджэння і развіцця беларускай культуры, заслужаны работнік культуры рэспублікі.
г. Мінск.

На здымку: удзельнікі народнага ансамбля танца "Крыжачок".

Фота Міхаіла МІНКОВІЧА.

СЯДЗЕЛІ ПОПЛЕЧ ВЕТЭРАНЫ

Старасвержанскі Дом культуры набыў у той дзень незвычайны, крыху адамашнены, выгляд. Тут праходзіў "агеньчык" для ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, якія жывуць на тэрыторыі калгаса "Нёман" Стаўбцоўскага раёна. Большасць з запрошаных на гэтае мерапрыемства ведаю з дзяцінства — яны мае землякі. Неаднаразова чуў пра іх, расказваў іншым пра мужнасць аднавяскоўцаў старэйшага пакалення. А сёння яны падаліся мне яшчэ больш блізкімі і роднымі. Творцаў гісторыі зямлі па-ранейшаму хвалявала бязладдзе ў нашай краіне. Ветэраны ніяк не маглі зразумець, чаму тое, за што яны аддавалі свае жыцці, разрабавана, прададзена. Чаму людзі праз 50 гадоў пасля Вялікай Перамогі аказаліся жабракамі? Іх запрасілі за святочныя столікі з заморскім шампанскім і лепшымі ласункамі мінскай "Камунаркі". Потым былі цёплыя віншавальныя словы старшыні ветэранскай арганізацыі калгаса М.Калкоўскага. А самадзейныя артысты выступілі з канцэртам. Нумароў паказалі шмат. Але адчувалася, што ветэраны не стамляюцца. Даспадобы прыйшліся песні і мелодыі іх маладосці. Маім землякам было цікава пазнаваць у юных артыстах унукаў і праўнукаў сваіх сяброў і знаёмых, якіх забрала вайна. Запомніўся чыйсьці голас:

— Глядзі ты, ці не Сонін гэта ўнук? Так хораша выконвае ролю салдата. На дзеда вельмі падобны. Той таксама быў баявым хлопцам...

Яшчэ адна адметнасць гэтага мерапрыемства. Яго арганізатары запрасілі на "агеньчык" не толькі непасрэдных удзельнікаў франтавых будняў, партызан і салдацкіх удоў. На ім прысутнічалі і жонкі тых, хто, адваяваўшыся, вярнуўся дамоў, але не дажыў да сённяшніх дзён.

Атмасфера свята спрыяла цудоўнаму настрою, і вяскоўцы, якія ў гэты вечар не звярталі ўвагі на шэрую паўсядзённшчыну, абцяжараную шматлікімі праблемамі і эканамічнымі нягодамі.

Сяргей ГАЛОЎКА.

Спорт

У АДБОРАЧНЫМ ТУРНІРЫ

Зборная Рэспублікі Беларусь па футболу восенню правядзе шэраг адборачных матчаў да чэмпіянату Еўропы. 7-га і 8-га верасня ў гасцях яна сустрэнецца са зборнай Нарвегіі, а 15-га і 16-га лістапада прымае гэту каманду на сваім полі.

11-га і 12-га кастрычніка ў Мінску мы ўбачым і зборную Люксембурга.

ПУЦЁЎКІ Ў ГАЛАНДЫЮ

Прадстаўнічыя міжнародныя спаборніцтвы па коннаму спорту праведзены ў Ратамцы.

Першае месца ў розыгрышы "Вялікага прыза" заняла прадстаўніца нашай рэспублікі Таццяна Дарафеева на Пырхе. Другую суму балаў набраў паляк Анджэй Саласкі, а трэцюю — Юлія Швабоўская. Усе яны атрымалі права выступіць на Сусветных конных гульнях у Галандыі.

УЗНАГАРОДЫ ДЗЮДАІСТАЎ

Пяць залатых, чатыры сярэбраныя і дзесяць бронзавых узнагарод заваявалі спартсмены Беларусі на міжнародным турніры па дзюдо, які праходзіў у мінскім Палацы тэнісу.

Пераможцамі спаборніцтваў сталі прадстаўнікі нашай рэспублікі Т.Масквіна, А.Карыцкая, С.Селіханава, В.Казлоўская, Л.Свірыд.

СТАРТУЕ ЧЭМПІЯНАТ

Як і раней, новы чэмпіянат Беларусіпа футболу пройдзе ў трох лігах. У групе мацнейшых першыя матчы назначаны на 13-е ліпеня. У гэты дзень на галоўнай спартыўнай арэне сталіцы сустрэнуцца дзве мацнейшыя мінскія каманды — "Дынама" і "Дынама-93". Дэбютант першай лігі лідскі "Абутнік" прымае клуб "Маладзечна", а салігорскі "Шахцёр" — бабруйскі "Фандок". Віцебскі "Лакаматыў" згуляе з дынамаўцамі Брэста, гродзенскі "Нёман" — з бабруйскім "Шыннікам", віцебскі КІМ — з "Гомсельмашам", тарпедаўцы Мінска — з рэчацкай "Ведрыччу". У Магілёве адбудзецца матч паміж мясцовымі камандамі "Тарпеда" і "Днепр".

Восеньскія гульні новага футбольнага чэмпіянату працягнуцца да 6 лістапада.

ЗМЕНА ТРЭНЕРАЎ

Футбольны чэмпіянат каманда "Маладзечна" пачне з новым галоўным трэнерам. Ім стаў Канстанцін Харламаў, які раней дапамагаў Сяргею Бароўскаму. Новы галоўны трэнер і ў салігорскага "Шахцёра". Замест Мікалая Касцюкевіча каманду будзе ўзначальваць Мікалай Гурчанкаў, які да гэтага працаваў трэнерам у Шапетоўцы.

/Наш кар./.

■ Ваш сад, ваш агарод

УРОК ПРА АГУРОК

Бульба ды агурок (свежы, марынаваны ці салёны) — жаданыя прадукты ў любую пару года, на любым стале. Вырошчваць жа агуркі вельмі няпроста: далікатная расліна. Што ж трэба ведаць, каб не дапусціць яе хвароб, пазбегнуць шкоднікаў? Як даглядаць, каб расліны не жаўцелі раней часу?
На вашы пытанні, паважаныя чытачы, сёння адказвае начальнік абласной станцыі аховы раслін А.С.ЯГОРАНКА.

— Каб мець добры ўраджай агуркоў, — падкрэсліў Адам Сцяпанавіч, — іх трэба садзіць не бліжэй чым за метр радок ад радка. Чаму? Ды таму, што плады (агуркі) на гэтай расліне фарміруюцца, як правіла, на бакавых парастках, а не на асноўным сцябле. І чым больш для расліны прасторы, тым больш будзе парасткаў, а, значыць, завязі і пладоў.

Пачынаючы пасадку агуркоў, гэта абавязкова трэба мець на ўвазе. У адваротным выпадку агуркоў будзе мала.

Часам паміж радкамі захоўваюць дастатковую адлегласць, але, каб зямля не пуставала, садзяць яшчэ штонебудзь. У такім разе агуркі ідуць угару і таксама даюць небагаты ўраджай.

Менавіта на такіх загушчаных пасадках і паяўляецца адно з самых распаўсюджаных захворванняў агуркоў — мучністая раса, або антракноз. Часта ходзячы каля хворых раслін, мы разносім інфекцыю.

Калі ж расліны сядзяць свабодна, інфекцыя не распаўсюджваецца на здаровыя парасткі. І яшчэ неабходна памятаць, што агуркі трэба выбіраць толькі ў сухое надвор'е. Калі ідзе дождж і на раслінах трымаецца моцная раса, агуркі выбіраць нельга. Інфекцыя, магчыма, паявілася дзесьці ў адным месцы, і вы яе разнесяце па ўсім агародзе.

Мучністая раса шкодзіць не толькі лісце агуркоў, але і плады. На пашкоджаных пладах з"яўляюцца язвачкі, і тады запавольваецца іх паспяванне, узнікае паталогія: агуркі вырастаюць сагнёныя, падобныя да люлечак.

Прычыняюць шкоду агурковай расліне і бактэрыяльныя захворванні. Яны адрозніваюцца ад антракнозу, які пашкоджвае толькі пласцінку ліста, а жылкі яго "пакідае" цэлымі. Бактэрыяльнае ж захворванне разбурае і жылкі. Пляма можа быць у любым месцы ліста. Пры бактэрыяльным захворванні на самім агурку паяўляецца аліўкавы эксудат (кропелькі соку), які выдзяляюць бактэрыі.

Калі на агурках паявілася бактэрыяльнае захворванне, трэба паменш хадзіць па агародзе. Агуркі ўвогуле не любяць, калі "чапаюць" іх лісце. У такім выпадку яны дрэнна растуць, недастаткова пладаносяць.

Пры паяўленні захворвання расліны варта апрацаваць аднапрацэнтнай бардоскай вадкасцю. Яна прадаецца ў гатовым выглядзе. Раствор можна зрабіць і самому. Для гэтага трэба мець свежагашаную вапну і медны купарвас. Рэчывы бяруць у прапорцыі 1:1. А дакладней — 100 грамаў купарвасу і 110—120 грамаў гатовай вапны. Растворы робяцца асобна. У драўляны, шкляны ці эмаліраваны посуд наліваюць паўвядра вады. (У металічных вёдрах бардоскую вадкасць рыхтаваць нельга). Раствараецца вапна і раствараецца медны купарвас. Для першага рэчыва трэба дзве трэці вядра вады, для другога — паўвядра. Раствор вапны павінен мець малакападобны колер, а купарвасу — зеленавата-блакітны. Тады паціху пераліце раствор купарвасу, памешваючы драўлянай ці шкляной палачкай. Блакітны колер агульнага раствору дае падставу меркаваць, што абодва першасныя растворы і сама бардоская вадкасць былі зроблены правільна. Калі ж раствор вапны зроблены няправільна, канчатковы раствор будзе не блакітнага, а зеленаватага колеру. У такі раствор трэба дадаць яшчэ крышку вапны. Бардоскай вадкасцю агуркі можна апрацоўваць два-тры разы.

Некалькі слоў пра вырошчванне агуркоў у цяпліцах. Каб плады добра завязваліся, на дзень трэба адкрываць дзверы цяпліцы. Але неабходна памятаць, што агуркі баяцца скразнякоў. Таму цяпліцу трэба адкрываць толькі з аднаго боку.

Каб прыцягнуць увагу насякомых-апыляльнікаў, можна зрабіць цукровы сіроп і папырскаць ім ля ўваходу ў цяпліцу. Можна выкарыстаць таксама варэнне. Асабліва застаялае. Яго пах насякомыя пачуюць вельмі далёка. Варэнне можна паставіць на талерачцы ў цяпліцы, і насякомых там будзе поўна.

Іван АБАБУРКА.

Хатні экран

7 ліпеня, чацвер

Беларускае тэлебачанне
15.55. Праграма перадач.
16.00. Абласныя навіны (Гродна).
16.15. "Еўрапейскі калейдаскоп".
16.45. Навіны.
16.55. "Незабыўнае". Сустрэча на Кургане Дружбы.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. "Вялікая Айчынная". 18-я с.
18.50. Зачытайце маё пісьмо...
18.55. Зрабі сабе кар'еру.
20.10. Пазіцыя ўрада.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Пасля Перамогі". 4-я с.
22.20. Пад купалам Сусвету.
22.30. "Крок".
23.45. НІКа.
24.00. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
15.50. Мульцітролія.
16.05. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. За кулісамі. Каспій — агульны бераг пяці дзяржаў.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая ружа". Тэлесерыял.
18.55. Асобы расійскай палітыкі. Аляксандр Якаўлеў.
19.15. Кампазітар С.Тулікаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква — Крэмль.
21.00. Лато "Мільён".
21.30. "У светлую месяцавую ноч" (Італія).
21.40. Фестываль "Белыя ночы Санкт-Пецярбурга".

Канал "Расія"
15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Антракт.
17.00. Стырнавая кніга. "Модны мастак".
17.30. М-трэст.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.25. "Ля самага Чорнага мора".
21.00. Спявае Алена Абразцова.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Цішыня № 9.

8 ліпеня, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. "Аліса ў Краіне цудаў". Мультфільм.
9.00. Пяць хвілін на жарты.
9.05. Надвор'е.
9.15. "Пасля Перамогі". 4-я с.
10.00. "Крок". "Карамболь". Урач-сексапатолаг Д.З.Капусцін.
10.30. Для школьнікаў. Экспедыцыя ў Бярэзінскі запаведнік.
10.55. "Скрыжаванні вайны". Спектакль. Ч.5-я.
11.40. Сямейная парачка.
12.40. "Я + Я". Мужчына і жанчына.
13.15. Пазіцыя ўрада.
13.30. Навіны.
Экран — абітурыенту
13.40. Беларуская літаратура.
14.10. Гісторыя.
14.40. Матэматыка.
15.40. Фільм-канцэрт.
15.55. Праграма перадач.
16.00. Абласныя навіны (Магілёў).
16.15. "Край". Лекарка і пісьменніца з Навагрудка Саламея Русецкая.
16.45. Навіны.
16.55. "Царэўна-жаба". Мультфільм.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Эканамікст.
18.10. "Вялікая Айчынная". 19-я с.
19.00. Эпіцэнтр.
19.35. Кінанарыс.
19.45. Бізнес-рынг.
20.15. Студыя "Тэлесябрына".
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. "Разява". Маст.фільм (Францыя).
23.25. Пад купалам Сусвету.
23.35. НІКа.
23.50. Надвор'е.
24.00. Рок-айленд-шоу.

Канал "Астанкіна"
8.00. Новы старт.
8.15. Сарока.
8.45. "Гарачаў і іншыя".
9.15. Эльдарада.
9.45, 0.30. Прэс-экспрэс.
10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
10.20. "Джыўс і Вустэр". Тэлесерыял.
15.25. "Прыгоды ў горадзе, якога няма".
17.25. Рэха тыдня.
17.45, 20.35. Надвор'е.
17.50. Чалавек і закон.
18.20. "Гарачаў і іншыя".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
21.05. "Дэн Огаст". Тэлесерыял.
22.00. Палітбюро.
22.50. Аўта-шоу.
23.15. Фестываль "Белыя ночы Санкт-Пецярбурга".

Канал "Расія"
6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00. Весткі.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. Аніматэка.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.30. Тэлегазета.
8.35. Паехалі.
8.45. "Санта-Барбара".
9.35. "Літургія апантаных". Спектакль-містэрыя.
10.30. "Крымскія замалёўкі". Д/ф.
10.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. "Капкан для бацькоў: мядовы месяц на Гаваях". 1-я с.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Звычайная справа.
18.10. Тэатральны раз'езд.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.25. Ніхто не забыты.
20.30. Я — лідэр.
21.00. "К-2" прадстаўляе.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Сватаўство гусара".
23.45. Арт-абстрэл.

8 канал

7 июля, четверг.

19.00 Мультсериал "Вольтрон".
19.30 Многосерийный фильм "Лабиринт правосудия": "Судьба".
20.20 БЕЛНЕКС представляет мультипликационный фильм Уолта Диснея "Красавица и Чудовище", 1-я часть.
20.50 Спортивная программа "Файт".
21.10 БЕЛНЕКС представляет художественный фильм Джона Ву "Пуля в голову".

8 июля, пятница.

19.00 Мультсериал "Вольтрон".
19.25 "СОЛТЕК": "Доремифасольки".
19.35 Дайджест программы "Жизненный выбор": "Дети и астма".
20.00 БЕЛНЕКС представляет мультипликационный фильм Уолта Диснея "Красавица и Чудовище", 2-я часть.
21.00 Foxy music (повтор).
21.45 БЕЛНЕКС представляет художественный фильм с участием Брендона Ли "Ворон".

Правление, ревизионная комиссия и профком Минского облпотребсоюза выражают соболезнование председателю ревизионной комиссии Григорию Николаевичу Соболю в связи с постигшим его горем -- смертью БРАТА.

Наш адрас:
220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага,10-А,паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ:
прыёмнай рэдакцыі —68-29-76,
намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81,
адказнага сакратара —68-26-48,
сакратарыята —68-26-48,
аддзелаў: Саветаў —68-26-38,
адукацыі і культуры —68-25-76,
сацыяльна—эканамічнага —68-25-43,
грамадска-палітычнага —68-25-42,
інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33,
пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83,
ілюстрацыі —68-25-03,68-26-48,
камерцыйнага — 68-25-86,
бухгалтэрыі —68-26-65.
Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў:
у Барысаве —(8-277)5-15-61,Вілейцы —(8-271)5-57-86,Нясвіжы—(8-270)5-41-88,
Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК – Мінскі абласны Савет народных дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.
"Мінская праўда"— орган Мінскага абласнога Савета народных дэпутатаў.

Намеснік галоўнага рэдактара М.В.КАРОЛЬ.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і іншых звестак нясуць іх аўтары.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10.
Нумар падпісаны ў 22.00.
Набрана і звярстана на настольна-выдавецкім комплексе "Мінскай праўды".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку".
220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.
Тыраж 16606. Індэкс 63923. Зак.№70.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12